SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoeslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 12 DE ENERO (JANUARJA) DE 1940 Núm. (štev.) 152

NAROČNINA: Za Ameriko in za celo leto $ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

BREZUSPEŠNO PRIZADEVANJE ITALIJE

Te dni sta se bila sestala v Benetkah madžarski zunanji minister Csaky in italijanski zunanji minister Ciano. Razgovarjala sta se o potrebi medsebojne vojaške pomoči, oziroma koliko in kako bi Italija pomagala Madžarski v slučaju, če bi bila ista ogrožena od Rusije.

Čeprav bi hoteli temu razgovoru pritisniti pečat velike važnosti, ni praktično prišlo do nobenega zaključka, čeprav je Italija obljubila vso pomoč.

Treba je vpoštevati, da je med Madžarsko in Italijo tudi Jugoslavija, ki ima glede takih pogodb utemeljene pomisleke in zato tudi svojo besedo zraven. Jugoslavija danes ni več na stališču, da bi se mogla bati Italije, marveč je obratno zadnji mnogo na tem, da bi živela v čimboljših odnošajih s svojo sosedo.

Poleg Jugoslavije pa je tudi Romunija, ki ima z Madžarsko svoje že znane račune glede Transilvanije, ki jo noče odstopiti Madžarski. Kako pa naj potem Italija pomaga Madžarski, če vsled te manjšine ne more istočasno tudi Romuniji: to je, če se Madžarska in Romunija skupno z ostalimi balkanskimi državami ne organizirajo v skupen blok proti Sovjetom. Takega sporazuma pa še ni videti na obzorju. Zato tudi italijansko-madžarski dogovor nima praktičnega pomena.

Tuji imperjalistični vplivi so pred letom zlomili Malo antanto; požrli Češkoslovaško, ki ji je kmalu sledila še Poljska. In zgleda, da se bo proces le še nadaljeval.

Italija predvideva, kaj jo čaka, če se bo vpliv Nemčije, oziroma Rusije raztegnil na Balkan. Mussoliniju se je pridružil tudi papež, ki smatra iz verskega stališča obe imenovani državi ateističnim in nevarnim interesom katoliške cerkve.

Kot rečeno enotnega sporazuma med Podonavskimi in Balkanskimi državami ni in tudi še ni izgledov za njega. Bolgarija je prav pred kratkim podpisala z Rusijo tesno trgovsko pogodbo in s tega sklepamo, da so si tudi v diplomaciji precej blizu.

Po drugi strani pa je treba vpoštevati tudi Jugoslavijo; četudi nima nikakih vezi s sovjeti, bi se vkljub temu nikoli narod ne dal navdušiti proti Rusiji, temmanj za kake tretje koristi. Jugoslavija je potem tudi članica balkanskega bloka s katerim vodi sporazumno zunanjo politiko.

Brez dvoma je Jugoslavija najodločnejši faktor v Podonavju in na Balkanu. Zato z Jugoslavijo vse države računajo. In tako seveda tudi Italija, ki je napela vse sile, da jo pridobi za svojo politiko. Ker pa se Italija najvažnejšega vprašanja med Italijo in Jugoslavijo skrbno izogiblje, to je vprašanje naše manjšine pod Italijo, so vsi dogovori brez podlage in trajne vrednosti.

Srednja Evropa brez Trsta nima gospodarskega razvoja. To sicer vsi vedo, a je menda Italija tako naivna, da misli, da bodo v Jugoslaviji tako nespametni, da ji bodo Trst pomagali obdržati in potom njega razvijati podonavsko politiko, ko po vseh pravicah pritiče Jugoslaviji in ki ga ji bodo politične okoliščine same ponudile, če jih bo znala izrabiti, kar najmanj ne dvomimo. Italija je tudi na te eventuelnosti pripravljena, zato se je za vsak slučaj močno utrdila vzdolž jugoslovanske meje.

Če si hoče Italija zagotoviti prijateljstvo Jugoslavije, ki je ključ v Podonavje in na Balkan, tedaj mora stopiti na pot realne politike ter odstopiti našo narodno manjšino Jugoslaviji, ki ji po vseh pravicah pritiče. Take volje Italija še ni pokazala in jo po pročilih iz naših krajev niti ne misli. A čas je prej ali slej vse krivice odpravil in smo trdno prepričani, da bo tudi te.

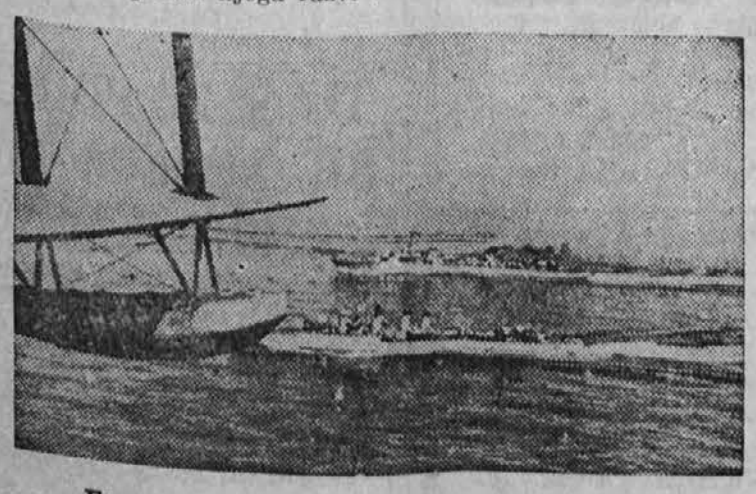

Francoski torpedni rušilci odhajajo na straženje

Poljski vojni ujetniki na Koroškem

V ujetniška taborišča na Koroškem je prispelo večje število poljskih vojakov-ujetnikov. Oblasti so objavile razglas, s katerim se prebivalstvu naroča, naj se z ujetniki ne razgovarja in jim ne kaže ne sočutja in ne sovraštva. Kdor bi ujetniku pripomogel k begu, bo kaznovan ali s smrtjo ali z dolgotrajnim zaporom. Prepovedano je tudi vsako prenašanje pisem ujetnikom ali od njih.

Proti komunistom

Ker so zadnje čase komunisti začeli spet precej rovariti, zlasti pa mladi študentje v Beogradu, je vlada sklenila stroge ukrepe zoper vse, ki rujejo zoper red in mir doma. Te dni so listi pozdravili te vladne ukrepe ter naglašajo, da je svoboda in demokracija lepa reč. Toda svoboda in demokracija ne pomeni anarhije. Kdor hoče kaliti demokracijo ter zlorabljati svobodo, ta je anarhist, ki ga je treba izločiti.

V Angliji spoznavajo resnost vojne

ODSTOP ANGLEŠKEGA VOJNEGA MINISTRA — VZROK NI TOČNO ZNAN — GOVOR CHAMBERLAINA — VOJNA ŠELE V PRIČETKIH — MORDA BO TO LETO ODLOČILNO ZA RAZVOJ NADALJNIH DOGODKOV

Iz neznanih vzrokov in popolnoma nepričakovano je odstopil angleški vojni minister Hore-Belisha, ki je rodom žid. Njegovo mesto je prevzel Stanley, ki izhaja iz konservativne angleške rodbine. Nekateri trdijo, da je hotel bivši vojni minister popolnoma socializirati angleško vojsko, da bi lahko postal na primer častnik kdorkoli, ki bi bil za to mesto sposoben, dočim doslej v Angliji tega ni bilo, marveč je postal častnik samo oni, ki je izhajal iz takozvanih boljših krogov. Baje se Hore-Belisha tudi glede angleške zunanje politike ni povsem strinjal in da je z njegovim odstopom tudi Chamberlainovo stališče zelo omajeno. Sicer pa bo bivši minister v kratkem sam povedal vzrok odstopa.

V Nemčiji so izjavili, da se z odstopom angleškega vojnega ministra ni položaj med Anglijo in Nemčijo v ničemer spremenil in da se bo s započeto vojno nadaljevalo.

Kmalu za temi dogodki, v torek, pa je angleški ministrski predsednik Chamberlain imel na javnost sledeči govor, ki ga v glavnih obrisih prinašamo.

Chamberlain je dejal, da je odgovornost državnika že v času miru velika, temvečja pa je v vojni. Hotel sem preprečiti vojno za vsako ceno, odkar pa sem se odločil zanjo so vse moje misli osredotočene, kako to vojno spraviti k srečnemu koncu.

Po petindvajsetih letih so spet londonske ulice priče srečavanja ljudi iz vseh krajev imperija, ki so prostovoljno prišli iz svojih daljnih domov, da gredo v boj na naši strani.

Morda bo to leto odločilnega pomena za nadaljni razvoj dogodkov. Smo v vojni, a vojna v polnem obsegu še ni pričela, marveč smo šele v njenem začetku. Nemško brodovje smo blokirali in nam je doslej napravilo še zelo malo škode. Po drugi strani pa se je nemško vojno brodovje pred vsem svetom osmešilo.

Nemčija je z nasiljem podredila Poljsko in Češko. Kako postopa Nemčija s Poljaki in Čehi, vidimo sedaj: jih izkorišča, strada, strelja in preganja z lastnih domov, da napravijo prostor Nemcem. Sedaj je na vrsti Finska, ki jo je napadla velesila, ki se je preje zvezala z Nemčijo.

Naše simpatije so tudi z drugo državo, s Turčijo, ki ni v vojni, a je utrpela v znanem potresu velikanske izgube in škodo, ki je večja kakor katerekoli države, kar je dosedaj izgubila v vojni. Seveda bi ne bilo dovolj samo simpatije, marveč sta Anglija in Francija skupaj organizirali izdatnejšo pomoč v denarju.

Ne verujem, da bi bil še kateri narod na svetu, ki bi bolj kakor mi ljubil svojo domovino. Smo edini v tem, da moramo zmagati v tej vojni in da je treba napraviti konec nemškemu političnemu duhu, a kar nisem gotov, če razumemo, da je treba mnogo več žrtev v tej vojni kakor v vseh dosedanjih. Ne obdolžujem angleškega ljudstva, samo rečem, da se je o tem vse premalo govorilo. Lahko je to napaka vlade, ali bolje, moja.

Glede števila brezposelnih ni točno ugotovljeno število. A nekatere panoge industrije in med temi tudi vojne, potrebujejo zelo veliko število delavcev, ki lahko zaposlijo brezposelne.

Nekatere nepotrebne predmete bomo mogli nehati kupovati in sicer iz razloga, ker dovozna sredstva ne bodo tega mogla dovažati, ker pridejo v poštev najprej potrebne in neobhodne stvari, bodisi za domačo ali vojno vporabo. Treba pa je vpoštevati tudi, da je treba vse plačati v denarju in tujimi devizami. Štedijo ne samo v Nemčiji ,marveč tudi v Franciji in moramo začeti tudi mi. Če hočemo doseči zmago v tej vojni, moramo štediti povsod kjer se da kaj prihraniti.

Potem se je Chamberlain dotaknil govorov, ki sta jih pred kratkim držala Roosevelt in Papež ter izjavil solidarnost z njima. Vso krivdo vojne je seveda Chamberlain zvrnil na Nemčijo.

V Berlinu so dejali, da je kaj takega zelo absurdno misliti in da je Chamberlain tako dejal v pomirjenje njegovih lastnih živcev.

Kar se tiče angleške pomoči Finski, da so vzeli za tako malo resno na Finskem kakor v Rusiji in da je kvečjem opomin škandinavskim državam, da se ne bodo dale zavesti obljubam Anglije. V ostalem pa da se v Nemčiji malo zanimajo, kaj govorijo državniki v Londonu in Parizu.

V Chamberlainovem govoru je res opaziti nekoliko nesigurnosti ter zgleda, da se je Angležem pričelo pozdevati, da je položaj zanje mnogo bolj opasen, nego bi se na prvi pogled zdelo. Vkljub temu, da so vrgli velikanske svote za propagando ,niso dosegli željenega uspeha. Temu pa se ni čuditi kdor je zasledoval angleško politiko zadnja leta. Nalašč so pripravljali mednarodni položaj tako, da bodo druge spravili v spore, ko bodo medtem sami odnesli največje koristi. Najbolj pa so se všteli glede Rusije in je baje odstop vojnega ministra v zvezi s tem, ker se ne strinja z angleško politiko na Finskem.

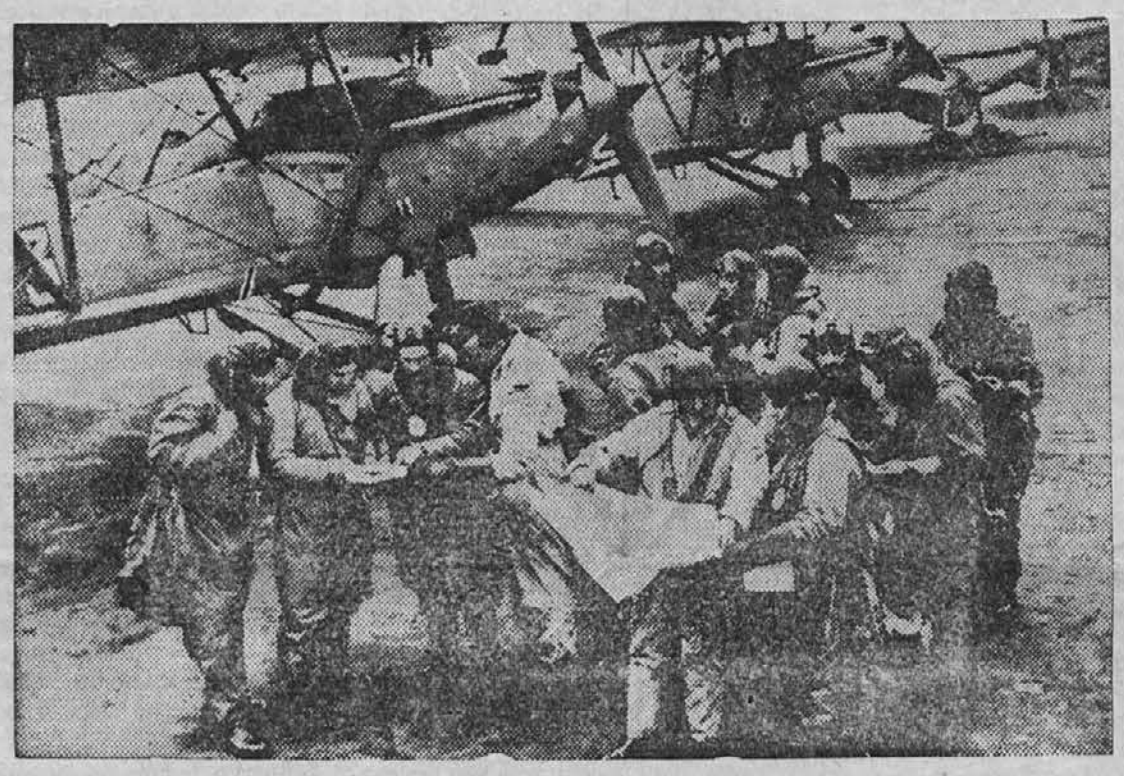

Angleška poizvedovalna letala, ki so najhitrejša na svetu, pripravljena za polet

POMOČ TURČIJI V POTRESU

Jugoslavija je poslala Turčiji raznega materijala v vrednosti od treh milijonov dinarjev v pomoč od potresa uničenim krajem.

Rusija je poslala za 10.000 dolarjev vrednosti. In kot na drugem kraju omenjamo, imata namen poslati Anglija in Francija še več. Pri tem ju vodi nekoliko seveda tudi politično računanje.

STAVKA MORNARJEV

Na dveh ladjah "Zetske plovidbe d. d." in sicer na ladjama "Lovčen" in "Boka" so se uprli mornarji iz razloga, ker družba ni izpolnjevala pogodbeno določenih obveznosti. Družba je sedaj sklenila izmenjati, na teh dveh ladjah častniški zbor, kajti na "Boki" so se mornarji uprli, ko se je ladja mudila v Ameriki. Kapitan je dal takrat izkrcati v Ameriki šest mornarjev, v Angliji pa dvanajst. Namesto njih je vkrcal Angleže in Amerikance.

DAR KENTSKEMU PARU

Kentskemu vojvodskemu paru je podaril lepo sliko Cavtata, delo angleškega slikarja Simpsona, angleški klub v Dubrovniku kot spomin na trikratno zaporedno letno bivanje v Cavtatu. Tudi letos sta se vojvoda in vojvodinja Kentska nameravala za nekaj tednov oglasiti v Cavtatu, toda zaradi vojnih zapletljajev je vojvodski par iz Grčije odpotoval naravnost v Anglijo.

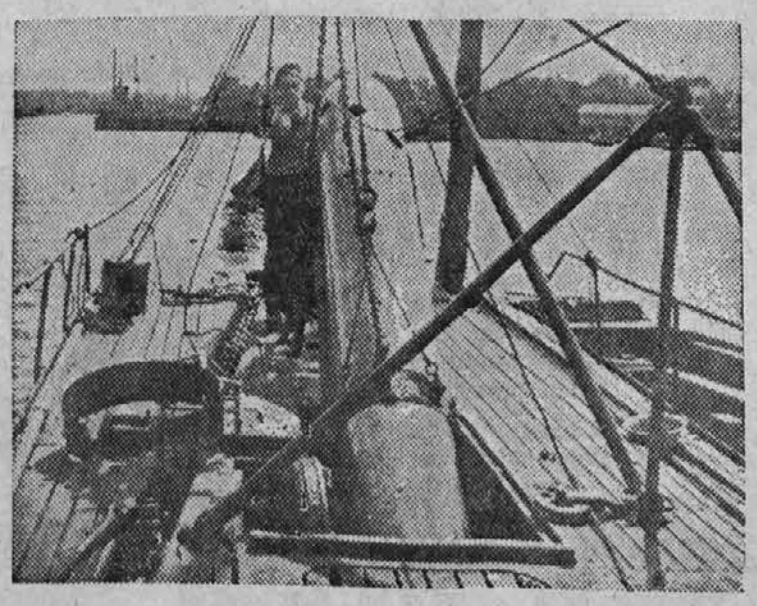

Torpedi na francoski podmornici

Argentinske Vesti

VOLITVE V CATAMARKI

Dne 3. decembra so se vršile v provinci Catamarki volitve guvernerja, podguvernerja in druge zastopnike. Volitve so bile izredno hude, ker sta tako radikalna, kakor demokratična stranka hoteli priboriti zmago. Vršile so se pri teh volitvah tudi razne nepravilnosti, seveda večinoma na škodo radikalov, ker oni ne razpolagajo s tako močjo v tej provinci kakor demokrati.

Ker so tedaj radikali videli svoj poraz, so zahtevali, da se volitve razveljavijo. S tem se je strinjal tudi sam državni predsednik dr. Ortiz in notranji minister dr. Taboada. Ni bil pa s tem zadovoljen državni podpredsednik Castillo, ki spada k demokratični stranke ter bi radi tega kmalu nastala kriza v kabinetu. Ker pa se je stvar nekoliko pomirila ni prišlo do razkola. Med tem pa je guverner Catamarke, kar na svojo roko odredil štetje glasov. Radikali so sicer protestirali, v Buenos Airesu so molčali in tako se je vršil skrutinij, ne da bi bili navzoči tudi radikalski zastopniki. Zmagali so seveda, kar je bilo tudi pričakovati, demokratje z dr. Ernestom Andrado, guvernerjem in s Franciscom Sotomayorjem podguvernerjem. Dobili so demokratje 22, radikali pa samo 11 volilnih glasov.

Če bo tedaj ostalo pri tem in volitve ne bodo razveljavljene, je zmaga demokratov zagotovljena. Če pa bodo potrjene, je pa drugo vprašanje, kajti govori se o intervenciji.

DEMOKRATI MED SEBOJ

Že večkrat je grozil narodni demokratični stranki v buenosaireški provinci razkol, katerega se je voditeljem posrečilo preprečiti. Sedaj pa, ko se gre za izbiranje kandidata za guvernerja in podguvernerja, je zopet nastopilo nesoglasje. Senator Santamarina in predsednik demokratične stranke se zelo trudita, da bi se doseglo zbližanje ter upata, da jima bo tudi uspelo.

Vsekakor je pričakovati, da bo v najkrajšem času proglašen za kandidata guvernerja Barceló, avellanedski voditelj, za podguvernerja pa Augustin Carús, ki spada k opoziciji.

KAP GA JE ZADELA

V tramvaju št. 10 je zadela kap Joseja Mosquero. Prepeljan je bil nemudoma v javno zdravilišče, kjer pa je takoj po prevozu že izdihnil.

Mosquera je stanoval v ulici Independencia 584.

VROČINA JE PRITISNILA

Zadnjih 14 dni imamo precej hudo vročino. Prve dni prejšnjega tedna smo povprečno imeli 32 do 34 stopinj. V soboto že 35, a v nedeljo je dosegla višek, saj je kazal toplomer 37.8

Ta teden kaže, da bo temperatura nekoliko pustila. V pondeljek je bilo še samo 32.7, v torek pa že zopet nekaj več — 35.9. V sredo pa 36.6 stopenj. Dasi ni bila ta dan ravno najhujša vročina, vendar je obolelo na solnčarici 34 oseb, od katerih so tri umrle. — Do sedaj je že 5 oseb umrlo za solnčarico.

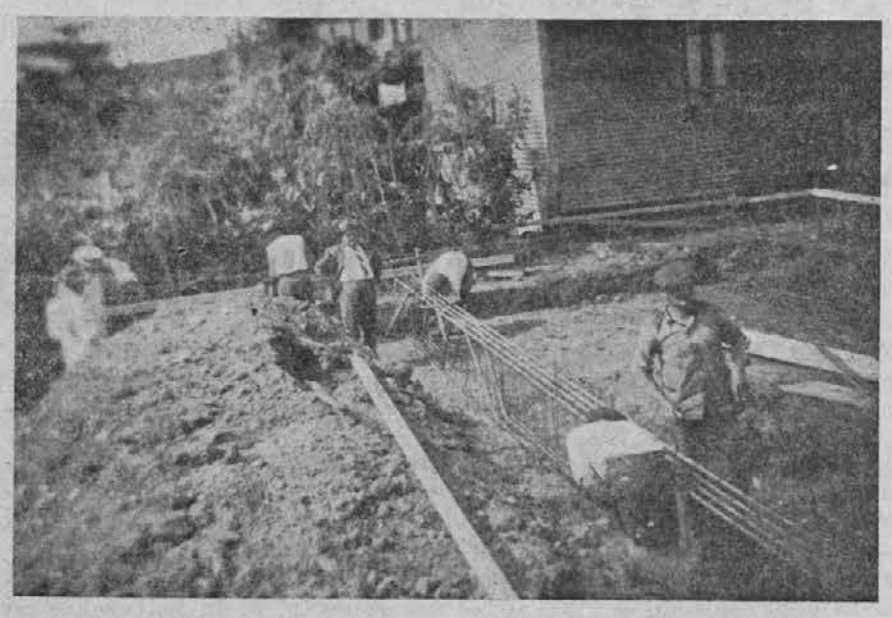

Z zgradbo Jugoslovanskega doma na Dock Sudu so že pričeli

GIBANJE PARNIKOV

Parnikov prihaja zelo malo sem v Južno Ameriko. Izjemo imajo pri tem le angleški, ki stalno in redno prihajajo. Tudi parniki iz Italije so zelo redki, kar bi se dalo tolmačiti, da so preveč zaposleni drugod.

Po dolgem času je prispela, kakor znano Oceania, ki je v četrtek že zopet odplula proti Trstu.

V sredo je krenil proti Evropi francoski parnik Groix, ter angleški motornik Higl. Brigade.

Italijanski prevoznik Pssa. Maria prispe 13. t. m., Conte Grande pa 17. t. m.

Angleški parnik, ki je sedaj na poti proti Južni Ameriki, je bil med Las Palmas in Kanarskimi otoki napaden od nemške podmornice. Spustila je ta proti parniku dva torpeda, ki pa nista zadela. Tudi s parnika so pričeli streljati na podmornico, a tudi brez uspeha. Podmornica je nato neznano kam odplula.

Na parniku je nastala seveda panika, čigar posledica je bila, da je bil en potnik mrtev. Druge nesreče na parniku ni bilo in sedaj pluje pod varstvom križark proti Buenos Airesu. Pozneje pa so vest o smrtni nesreči vsled panike na parniku zanikali.

V sredo je priplul francoski parnik Alsina. Pripeljal je precej potnikov, pošte in drugega tovora.

SLIKE V LISTU

Mnogokrat se zberejo naši rojaki v kaki večji družbi in se pri tem tudi slikajo ter nam pošljejo sliko, da bi jo stavili v list. Uprava rada tej želji ustreže, toda to je v zvezi s stroški. Zato prosimo, vse tiste, ki bi želeli, da se priobči kaka slika, da nam nekaj prispevajo za kliše, da ne bomo sami trpeli stroškov.

Saj to ni velika vsota. Če je n. pr. kakih 10 ali 20 oseb, da vsak 10 ali 20 ctv. Če pa je manj oseb, je treba dati primeroma več. Vsekakor je to malenkostna vsota. Če pa moramo mi sliko sami plačati, je to že veliko.

TRGOVSKA POGODBA MED ARGENTINO IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI

V ponedeljek so se popolnoma prekinila trgovska pogajanja med Argentino in Združenimi državami. Severnoameriški listi to povečini obsojajo.

Prekinjena so pogajanja tudi z Uruguayem.

NESREČA Z REVOLVERJEM

Nemški državljan Edvard Laufenheimer, star 43 let, stanujoč v ulici Holmberg 1807, je čistil svoj revolver, v katerem pa so bili še patroni. Po nesreči je pritisnil na petelina, da se je ta sprožil in strel je zadel Laufenheimerja v čelo, ki mu je povzročil skoro takojšnjo smrt.

LJUBEZENSKA DRAMA

Prejšnji torek zjutraj so našli v hiši št. 1609 ulice Tres de Febrero, na klopi sedeča in mrtva Carlosa Tomasa, starega 36 let in poročenega ter 18 letno Roso Gomez, služkinjo v tej hiši, poleg njiju pa revolver, s katerim je Tomaso prvo ustrelil Roso, nato pa še samega sebe.

Zakaj je prišlo do te tragedije, še ni pojasnjeno, ker so gospodarji odsotni in mogoče tudi ne vedo. Vse kar je mogla policija do sedaj dognati je to, da sta imela poročeni Tomaso in mlada služkinja ljubavno razmerje.

POLICIJA IŠČE MORILCA

Med ulicami Espinosa, Punta Arenas in avenido San Martin, pred nogometnim igriščem, leži zemljišče, kjer ni na njem drugega, kakor divja trava, osat, bodeči volk ter ostanki pločevine. Ta prostor je zelo pripraven za raznovrstne zločine. Saj je ta plevel na nekaterih mestih tako visok, da se človeka ne vidi ven.

Na tem zapuščenem prostoru se je dogodil te dni umor, katerega policija skuša razjasniti in morilce prijeti.

Policaj Jorge Solari, ki je opravljal tam okrog svojo službo, je stopil tudi v ta zapuščen prostor. Nekako na sredi, pa je opazil travo in plevel vse pomandrano, razen tega pa je našel napol nago truplo. Obvestil je takoj svoje višje, ki so po dolgem trudu po odtisu prstov doznali, da je to truplo 31 let starega Joseja Samponzi Treceja, ki je podlegel rani povzročeni od strela iz revolverja.

Policija je na licu mesta tudi dognala, da so bili najmanj trije, ki so bili pri tem soudeleženi, in da se je moral Trece obupno boriti, ker je imel obleko vso strgano raz sebe.

Policija upa, da bo zločince prijela.

Pred nekaj tedni se je na ravno takem zapuščenem kraju zgodil ravno tak zločin.

POIZVEDBE POSLANIŠTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires

Kr. jugoslovansko poslaništvo išče in poziva, da se pri njem zglase naslednji izseljenci:

Kriletić-Čović Juan.

Pavlić Ivan iz Banjvrha. Javil se je pred nekaj leti iz Buenos Airesa.

Guštin Lovro iz Vrskovca.

..**Zolić Petar** iz Odžaci.

Če bi pa kdo od rojakov vedel za naslov zgoraj imenovanih, je naprošen, da javi poslaništvu.

POTRESI

Potresi ali potresljaji so nam najbolj poznani, kot najhujša nesreča, ki nas more zadeti; ko se zemlja strese in se hiše podirajo itd. Poznani pa so nam tudi drugi potresljaji, kot n. pr. ladja se lahko potrese, miza na kateri imamo razne stvari, oder na katerem stojimo in drugo.

Po vsakem potresu ali potresljaju iščemo najprej njegovih vzrokov in ko smo iste ugotovili, poskušamo popraviti napake: hiše delamo močnejše, ladjo vodimo po globokejši vodi, da ne zadene na skalo, mizo postavimo na trdnejša tla, in oder močneje pritrdimo, da si s tem zagotovimo miren nadaljni razvoj in, oa brez strahu lahko živimo.

Pretresljaji pridejo tudi v državah in stane potem precej časa, da se vse ustali. A dobri narodni voditelji, kateri so ravno iz pretresljaja prišli, rešijo državo razapda in zabranijo morda pohlepnemu tujcu vhod.

Tudi v našem društvu Slovenski dom, imamo sedaj pretresljaj. Sicer ni tako velik kot zemlja, niti kot ladja, a iz zanimanja, ki ga kažejo naši člani in tudi drugi prijatelji dništva, se človeku zdi, da mora biti nekaj velikega.

Slovenski dom obstoja še ne dobri dve leti, a ker so se združila v to društvo Sl. Prosvetno in društvo Tabor, katera sta svojčas bila eno, lahko rečemo, da obstoja že deset let. Ker pa v desetih letih ni nikjer vidnih in vabljivih dokazov, ker se je članstvo skoro isključno bavilo s prosvetnim delovanjem, ki ne pokaže takojšnjih sadov, so nekateri mnenja, da se ni nič napravilo.

Žalibog se je pri nas vedno najmanj upoštevalo znanstveno stran dela zato so pesniki in pisatelji bili pri nas vedno smatrani za "lenuhe in potepuhe", ki hočejo samo zmodernizirati narod, kateri bi lahko odpovedal pokorščino. Šele po njihovi smrti smo jih smeli spoštovati in jim delati spomenike, ki še sedaj jasno kažejo v kakšnem revnem stanju so skladali pesmi in povesti s katerimi se mi danes postavljamo. Torej nerazumevanje.

Nočem zagovarjati nobenega, kar bi tudi ne imelo praktično nobene koristi, ampak pokazal bi rad, da se Slov. domu godi sedaj približno ista krivica, ki po mojem, izvira iz nerazumevanja.

Članstvo Tabora in Prosvete je bilo vedno prvo v borbi za naše časopisje. Najboljši naročniki so bili društveniki, ker so se zavedali kaj pomeni tisk in še posebej naš tisk v tujini. Ker so smeli in še smejo svoje misli izražati v svojem časopisu, se jim je tudi obzorje razširilo in imamo sedaj nekaj, čeprav priprostih delavcev, zmožnih pisati in razmotrivati o najbolj zavozljanih stvareh Na tem polju je torej naše delovanje doseglo nekaj s čemer se ne more nobeno drugo društvo kosati. Nadalje so naše naselbine širom Južne Amerike srkale iz našega časopisja življensko silo in so si na našo pobudo ustanovili društva ter jih po naših navodilih še sedaj vodijo. Tudi posameznikom je prišel časopis vedno prav in je nekaterim veliko koristil, da ga ne bodo nikdar pozabili.

Naše članstvo je vedno z vso vnemo pomagalo našim šolam, katere tudi ne morejo pokazati blestečega uspeha, ker je doba od začetka do danes še prekratka, a pokazal se bo gotovo, ker ne more več izostati.

Na naših prireditvah so se vedno podajale najboljše igre in najkrasnejše petje. Razen užitka, ki so ga bili deležni obiskovalci naših veselic, so ohranili v sebi lepe vtise iz igre in se od tega učili v življenju.

Pri nabiranju za fašistične žrtve ali kaj podobnega in pri vseh manifestacijah za naš trpeči narod ali delavsko zavest, smo bili vedno pri prvih. Torej lahko z mirno vestjo trdimo, da smo se udejstvovali povsod, kjer nas je klicala dolžnost.

Tega pa danes, čeprav je velikega pomena in bo gotovo posameznikom in društvom koristilo, mi ne moremo pokazati. Zato zlobni jeziki uporabljajo to nesrečo, da bi nas pokazali, kot nazadnjake in nedelavce v naši koloniji.

Prav jim pride vsaka beseda, samo da očrnijo posameznike in društvo ter so tako povzročili pretresljaj v našem društvu.

Sedaj pa je popolnoma od nas odvisno, v koliko jim bo uspelo njih rovarjenje proti našemu, sicer ne preveč hvaležnemu delu.

Kot se reši iz povodnji dober plavač, tako moramo tudi mi rešiti našo društveno čast in se postaviti društvu na razpolago in delati in garati še nadalje, da se naši nasprotniki ne bodo smejali.

Najprej treba preudariti, kateri vzroki so bili, da so društvo tako daleč pripeljali in jih odstraniti. Tu se ne sme gledati na sramoto posameznika ali skupine. Pred očmi nam mora biti čast društva, za katero se moramo vsi boriti in se ji ukloniti. Morebitna korist posameznika se mora opustiti v korist društva. Besedo, ki imamo vsi enako v društvu, moramo blagohotno odstopiti tistemu, ki jo zna boljše rabiti. Vsak naj se zaveda, da bo le tisto vlogo prav in koristno vršil, za katero je najbolj sposoben. Nobeden naj ne prevzame več kot eno funkcijo ker se na ta način preveč obremeni in ne more potem nobene dobro vršiti.

Narobe bi bilo, če bi moški igral žensko vlogo ali pa narobe. Vsak bi nam zameril in ugotovil napake. Zato še enkrat trdim in prosim, vsak na svoje mesto.

Iz zanimanja se vidi, da je društvo marsikomu več pri srcu, kot je prej izgledalo. Vendar je potrebno prenovljenje iz katerega mora zrasti tako društvo kot si ga vsi želimo.

Starejši člani, ki smo postali že moramo pustiti mladini naša mesta nekam "po starem" konservativni, in jih od daleč opazovati ter jim svetovati po najboljših iskušnjah. V mladini polje mlada kri, kot je nam pred 11 leti, ko smo ustanovili društvo, za katero danes tako skrbimo, kar pomeni, da ga ljubimo in da se bomo še nadalje zanje žrtvovali. Presojati pa moramo vse z mirno pametjo in tako urediti kot se nam in mladini najbolje zdi. Viharni sestanki in preživahne debate, navadno ne rodijo dobrega sadu. Zato je treba v prvi vrsti, pustiti svoj "jaz" doma in mirno motriti, kaj je bilo do sedaj nepopolnega ter to nadomestiti z najboljim, katerega bomo tudi dovolj našli.

Nobene član se ne sme prostovoljno društvu odstraniti, nasprotno pa mora za dobro srrejeti, če bi društvene koristi zahtevale, da se odstrani. Z eno besedo: biti moramo člani skupnosti, kateri moramo biti pokorni kot sužnji, ker drugače lahko postane iz pretresljaja, razvalina. To bi nas pa bolj bolelo, kot prostovoljna disciplina, kateri se moramo ukloniti. Namesto malih prepirčkov, ki nas dostikrat razkrajajo, začnimo delati načrte za bodočnost in sklenimo, da moramo začeti tudi na gospodarskem polju, kjer nam bo mogoče v krajšem času dokazati našo skupnost in društveno spoosbnost.

A. Š.

Najnovejše blago za leto 1939-1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno prilko nudim svojim klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se bodete sami prepričali

Cene nizke.
Za obilen obisk se priporača rojakom

STANISLAV MAURIČ

TRELLES 2642 U. T. 59 - 1232

IZDELUJEM TUDI ŽENSKE OBLEKE PO MOŠKEM KROJU

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravni tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

KADAR IŠČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo
Berto Cernič
DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Vesti iz organizacij

Cilj in barva "Slovenskega doma"

Vsako katerokoli delo ima in mora imeti svoj cilj. Brez cilja ni mogoče v nobenem pogledu nikakršnega uspeha in napredka.

Politične stranke si določijo program in cilj. Katerekoli gospodarske ustanove si istotako določijo pravila in cilj. In isto velja tudi za druga društva in organizacije.

Delovanje se vrši v okviru katerihsibodi ideologij, oziroma za katere se odločijo. Ideologije samo niso cilj, marveč samo miselni, idejni družabni sestav. Ideologije bi lahko primerjali z načrti stavb, ki postanejo dejstvo, cilj, ko je stavba dovršena.

V območju ene ideologije se navadno in se tudi lahko giblje več strank ter organizacij, bodisi kulturnega ali gospodarskega značaja. Kakor pa ni nobeden arhitekt neprekosljiv, tako tudi ni nobena ideologija do konca dovršena in po pravilih naravnega človeškega napredka tudi ne more nikoli biti.

Imamo več ideologij: verske in socialne.

Med najbolj poznanimi verskimi ideologijami so krščanstvo, muslimanstvo, mohamedanstvo in beduinstvo. V krščanski ideologiji se giblje več sekt, ki so nam najbolj poznane: rimo-katolištvo, pravoslavje, anglikanstvo, luteranstvo, husitstvo in še nekaj drugih. Prav tako tudi v drugih verskih ideologijah ni enote.

Izmed družabnih, socialnih ideologij so nam najbolj znane: demokracija, socializem, komunizem in fašizem. Z načelnega in praktičnega stališča je edino demokracija dovzetna za vse plasti ljudstva. In praktično tudi nobena ideologija ne more drugam voditi nego v demokracijo, to je v mirno sožitje vseh ljudi, plemen, narodov in poklicev. Seveda tako demokracijo kakor jo naprimer pojmujejo ali bolje rečeno izvajajo v Franciji, Angliji, Združenih državah in vseh takozvanih demokratičnih državah, ni niti senca demokracije, marveč je zgolj lep plašč pod katerega se skrivajo razni lopovi in izkoriščevalci vseh vrst. Potom raznih strank pa skuša ljudstvo najti pot v demokracijo, ki pa jo še ni doseglo. Po našem mnenju bi bil do danes največji poznavatelj in ustvaritelj demokracije Masaryk. Največ prizadevanja za doseči demokracijo pa bi prisodili socializmu in komunizmu, medtem ko so recimo liberalizem, radikalizem in še nešteto podobnih strank čisto navadna otročarija in potvornice demokracije. Demokracije pa doslej tudi socializem in komunizem ni še nikjer ustvaril, niti tam ne, kjer je na oblasti.

Fašizem pa po svoji ideologiji in stremljenju sploh demokracije ustvariti ne more. Kajti iz vsakega naroda napraviti eno stranko, in to je v bistvu fašizem in njegov brat nacizem, vodi v gotov konflikt z drugimi narodi. Nemški nacizem in italijanski fašizem sta nam zato dovolj jasna poroka. Sicer pa ju bo tok časa sam ubil, kakor je ubil feudalizem v starem veku.

Vsaka stranka in organizacija se torej giblje v okviru neke ideologije. In tako tudi organizacija "Slovenski dom". Vpravilnejše razumevanje pa se nam je zdelo potrebno nekoliko predrazlage.

V pravilih Slovenskega doma stoji: Združiti vse Slovence, ki čutijo potrebo kulturnega, socialnega in gospodarskega napredka. Poleg tega je v pravilih še več odstavkov, ki razkladajo podrobneje načela pravil. Dalje stoji v pravilih: Društvo ima v načrtu zgraditi si lasten dom.

Imamo pa čestokrat vtis, da vsi člani Slovenskega doma svojih pravil niti ne poznajo, sicer bi nekateri ne trdili, da društvo nima cilja. Društvo ima cilj, le vsi člani ga po našem mnenju nimajo.

Društvo torej ima cilj, samo če bi se ga članstvo potrudilo razumeti in polagoma pričelo izvajati.

Kar se tiče kulture, smo se še nekaj gibali, a pravega razmaha ni nikoli bilo; prvič ker ni bilo zato dovolj razumevanja in požrtvovalnosti pri članstvu in drugič, ker nam je vedno manjkalo za to potrebnih voditeljev, to je takih, ki bi se nesebično žrtvovali za stvar.

Društvo je pozneje raztegnilo svoje delovanje tudi na socialno polje ter je v ta namen ustanovilo podporni fond. Nerazumljivo pa je, če morda nekateri člani pričakujejo iz tega fonda pomoč v potrebi, brez da bi čutili potrebo točno plačevati predpisano članarino.

Pred leti smo pričeli zbirati fond za zidanje lastnega doma. S to akcijo je treba iti dalje ter zbirati prispevke toliko časa, da je mogoče nekaj primernega kupiti. S praznimi rokami ali s premalo kapitala se lotiti nekega podjetja, je vendar velika brezmiselnost. Vendar se dobijo, ki menijo, da bi se moral čudež zgoditi, namreč, da bi se moralo nekaj narediti brez njegovega sodelovanja, kar pa bi ga seveda ne bilo potem sram smatrati za svojo lastnino.

Drugo vprašanje je barva, to je politična barva društva. Če društvo ni klerikalno, ne liberalno, socialistično ali komunistično in niti fašistično, kakšno za božjo voljo pa je potem.

Res težko vprašanje za one, ki morda iščejo v društvu strankarstvo. Po pravilih Slovenski dom ne pripada in tudi ne more pripadati nobeni stranki ali politični struji. In teško da bi člani čutili potrebo kdaj pravila v tem smislu spremeniti. Brez dvoma pa se, kakor smo v začetku omenili, tudi Slovenski dom giblje v območju neke ideologije. In ta ideologija je demokratizem: Enakopravnost za vse. Pot v demokracijo pa drži od različnih strani in se lahko pride vanjo z različnimi mislimi. Zato sme na to pot vsak, ki pošteno čuti in misli. In ravno vsled tega je Slovenski dom odprt vsem Slovencem in Slovenkam, brez ozira njegovega verskega ali političnega naziranja. Morda smo ravno vsled tega deležni kritike od vseh strani, češ, društvo brez barve, a smo trdno prepričani, da je tako edino pravilno, če nočemo biti strankarski seveda.

Razumljivo je, da članstvo Slovenskega doma, ki je sestavljeno iz različnih ljudi, bodisi v poklicu, izobrazzbi, gmotnem stanju in mišljenju, naše stremljenje ne pojmuje povsem enotno. Vendar to ne sme biti podlaga medsebojnega mrzenja, marveč odprta šola za ustvarjanje čimboljšega družabnega reda, v našem slučaju društvenega reda, ki nam bo prinašal čimveč kulturnih, socialnih in gospodarskih koristi. In ne samo poedincu, marveč celoti.

Slovenski dom ima torej cilj in barvo.

Cilj smo si pač morali ustvariti prikladnega našim izseljenskim potrebam. Te potrebe pa se v marsičem zelo razlikujejo od morda navidez sličnih društev v domovini. Vendar se je treba temu, kakor klimi in drugim okoliščinam, kratkomalo prilagoditi, če hočemo resnično napredovati.

Isto velja gleda političnega strankarstva. Naj bo recimo v domovini ali kje drugje nam se tako simpatična stranka na vladi, izseljenci ne moremo biti smatrani za nje aktivne člane. In to iz čisto enostavnega razloga, ker bi nam država v kateri živimo, tega ne bi dovolila, kakor ni dovolila na primer nemškemu nacizmu in ne bo recimo komunizmu, svoje politične aktivnosti, dokler ljudstvo, ter argentinsko ljudstvo, ne bo za to samo čutilo potrebo. To je navsezadnje čisto razumljivo, kajti tudi obratno nemoremo izseljenci ničesar uplivati na politiko doma in v državah, ki morda z njimi simpatiziramo. S tem pa ni še rečeno, da izseljenci z našimi doma nismo eno telo in ena kri in da ne smemo pokazati pri katerih so naše ismpatije, kar se samo od sebe razume, da pri onih, ki delajo v okviru naše ideologije. Vsaka res demokratična država tudi ne bo gledala ali iskala pri izseljencih svojih režimskih privržencev, marveč izseljencev, ki bodo po svoji lastni uvidevnosti kar mogoče visoko držali svoj lastni ugled in s tem ugled domovine. V tem pravcu se je na obeh straneh že zelo mnogo grešilo, a se vedno manj in je mnogo izgledov, da se bodo razmere le še izboljšale.

S tem smo na kratko obrazložili cilj in barvo Slovenskega doma. Če pa kdo kljub temu ni na jasnem, ali se mu zdi, da bi znal smisel pravil Slovenskega doma bolje raztolmačiti, ima to pravico in tudi dolžnost. Saj ravno poglobitev, bodisi v katerikoli zadevi, more prinesti razjasnitev, ki jih morda samo površno ali prav nič ne poznamo.

H koncu bi pripomnili samo še to: Če se tudi druga slovenska društva gibljejo v prej navedenem okviru, bi ne bilo nobenega protirazloga misliti na združitev slovenskih društev. Če pa temu ni tako ali če za skupno delovanje nismo še zreli, je česar. Biti zrel za neko stranko, to treba seveda počakati na ugodnejši čas. Pridobili pa s tem ne bomo nise pravi, drveti slepo nekam, brez da bi sam vedel kam, je lahko in je malo pameti treba, a je treba vedeti tudi konec. Sodelovati za resnično izboljšanje samega sebe in s tem človeške družbe, pa je nekaj težjega. Vpoštevati je pač treba ne lesamega sebe in svoje lastne potrebe, marveč tudi vseh ostalih sopotnikov. To pa je težko, kajti vsak človek misli, da je sam najpametnejši.

Ivan Kacin,
t. č. predsednik Slov. doma

Naši v Bahiji Blanki

Že v predzadnji številki našega lista smo prinesli sliko nekaterih naših rojakov iz Bahije Blanke, obenem smo tudi javili, da bodo naši tamošnji izseljenci pripravili na Silvestrovo nekak sestanek, na katerem bodo ob pečenju preživeli ta večer in pričakovali novega leta.

Res se je ta večer zbralo veliko naših rojakov iz Bahije Blanke in okolice. Prišle so celo družine s svojimi otroci, le prav malo jih je izostalo in to radi nujnih zadržkov. Zabava je bila prav zanimiva. Poleg harmonike, ob kateri se je vrtilo staro in mlado, je bilo tudi naše petje, ki je zabavo še povečalo. Pečenje ("asado"), ki je bilo prav okusno narejeno, smo prav pridno obirali. Pa tudi torto smo imeli, pa kakšno! Tako je bila dobra, da bi jo angeljci jeli, če bi usta imeli. To dobro torto nam je pripravila naša M. Ferletičeva, kateri gre vsa hvala. Pa tako veliko torto nam je napravilo naše vrlo dekle, da smo je bili vsi deležni in posebno otroci so se veselili te dobre slaščice. Razume se, da ni manjkalo tudi vina in svežega piva.

Vsi smo bili prav zadovoljni in veseli, da smo se enkrat zbrali v tako velikem številu skupaj ter skupno preživeli eno veselo noč. Mnogim je zelo žal, da niso prišli na ta zabavni večer.

Vsi so pričakovali tudi urednika Slov. lista. Razumljivo je pa, da ta ni mogel priti, ker je bil zaposlen pri zabavi društva Slovenskega doma.

Omenjamo, da nameravamo v kratkem napraviti drug "asado". Tedaj upamo, da se ga udeleži tudi urednik našega liseta.

Mogoče, da bo to naše shajanje in zbližanje rodilo tudi kak dober sad, da pridemo kdaj tudi do kakega društva v Bahiji Blanki. Kajti mnogo smo o tem razpravljali, kakor tudi o listu, za katerega se vsi navdušujejo in si ga žele naročiti.

Za sedaj pošljem dva nova naročnika. Prihodnjič pošljem še druge, obenem tudi naslove tukajšnjih rojakov, ki se žele na list naročiti.

V Ing. Whiteju, januarja 1940.

Josip Pezdirc

IZ PATRONATA SLOV. LISTA

Na razpolago imamo službe za ženske. Dobra kuharica in sobarica dobita zaposlitve pri italijanskem poslaniku.

Če kdo išče dela, ali če kdo ve za kako delo, naj nam javi.

"SLOVENSKI LIST"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

Uradne ure od 9. do 19. ure vsak dan.

ODPOŠILJAMO VAM DENAR potom tistih bank, ki imajo najugodnejši tečaj.

VAM KUPIMO papirnat denar, lire in dinarje, kjer ga prodajajo najceneje.

PRIPOROČAMO NAKUP LADIJSKIH potnih kart na zanesljivih agencijah.

POSREDUJEMO ZA SLUŽBE za moške in za ženske.

ČE KDO VE ZA KAKO SLUŽBO, naj nam takoj javi.

V KATERIKOLI ZADEVI obrnite se do nas, ki vam bomo šli na roko z nasvetom in drugače, kolikor bo v naših močeh.

AKO IZVEŠ ZA KAKO NOVICO, ki se tiče naših ljudi, sporoči jo takoj na naše uredništvo. Sodeluj z listom.

NAROČNINO PORAVNAJ vedno točno. V nekaterih krajih vas je več Slovencev skupaj; gotovo je med vami tudi kateri, ki razume pomen tiskane besede v materinem jeziku za naše izseljence. Naj poagitira nekoliko med tovariši in rojaki za "SLOVENSKI LIST" ter naj tudi pobere naročnino in pošlje na našo upravo.

POSLUŽUJTE SE samo onih podjetij, ki oglašujejo v našem listu! S tem koristite sebi in nam obenem.

PRIJATELJSKO OPOZORILO

Najnižji tečaj
ZA DENARNA NAKAZILA VAŠI DRUŽINI V DOMOVINO

Največja sigurnost
ZA DENAR VLOŽEN V NAŠI HRANILNICI

Najnižje cene
ZA LADIJSKE PREVOZNE KARTE POKLICNE ALI ZA V DOMOVINO

To so ugodnosti katere Vam nudi edino

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala: Bmé. MITRE 234 vogal 25 de Mayo.

Podružnica za Bs. Aires: CORRIENTES 1900 vogal Rio Bamba.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 , lepo sliko v barvah.
Odprto tudi ob nedeljah.
Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga, 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

SLJIVOVICA
ŽGANJE
PELINKOVEC
VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

Slovenci doma in po svetu

Skrbi naših ljudi v kanalski dolini

Dogovor, ki sta ga sklenila Italija in Nemčija zaradi preselitve Nemcev iz Italije, se tiče seveda tudi Nemcev v Kanalski dolini in ne le Nemcev na Južnem Tirolskem. Ta dogovor se pa nikakor ne tiče Slovencev v Trbižu, Žabnici, Ukvah, Beli peči, Ovčji vasi, Lipalji vasi in drugod v kanalski dolini. Vsi nasprotni glasovi premnogih propagandistov v kanalski dolini so popolnoma brez vsake podlage. Zato naj se Slovenci te doline prav nič ne pustijo begati od nobenega propagandista, pač pa naj ga naznanijo pristojni oblasti, ki ga bo že znala poučiti, da bo znal pustiti Slovence v miru v stvari, s katero nimajo nobenega opravka. Če se je pa kdo izmed Slovencev do sedaj dal že zapeljati po škodljivi propagandi in je podpisal predpisano izjavo, naj se oglasi pristojnim oblastem in naj izjavi, da je Slovenec in zaradi tega preklicuje svojo prejšnjo izjavo. Slovenci v kanalski dolini! Ostanite mirno na domovih svojih očetov in ne poslušajte nikogar, ki vas bega v vojno ali pa s tem, da boste izgubili v vsakem slučaju svoj dom in da vas bodo preselili v Italijo. O tem ni govora, vsiljivim propagandistom pa pokažite vrata.

Razburjenje v Italiji radi popisa

V Italiji je bilo izvedeno ljudsko šštetje, k je imelo v prvi vrsti namen, da bi ugotovilo številčno stanje prebivalstva po posameznih občinah. To je bilo napravljeno, da bi se lahko pravilno uredilo izdajanje živilskih nakaznic, če bi se pokazalo to za potrebno. Listi so prinesli vesti, da je to štetje med prebivalstvom povzročilo precejšnje skrbi in precejšnjo vznemirjenost, češ, ne bo dolgo, ko bomo dejansko dobivali hrano le z nakaznicami. Razburjenje pa je bilo popolnoma neutemeljeno, tako pravijo listi. Italija da za zdaj še nima prav nikakršne potrebe po uvedbi teh živilskih nakaznic, čeprav so jih uvedle že celo nekatere nevtralne države.

ŽIVAHNA LETOŠNJA SEZONA V TRSTU

V Trstu je bila letos gradbena sezona izredno živahna. Zlasti zasebni ki so letos pokazali veliko podjetnost ter so prav mnogo zidali. To je trajalo vse do nedavnega. Prav pred kratkim pa je bilo delo na vseh novih zidanjih ustavljeno. Oblasti so posegle v dogodke ter so zaplenile ves cement, za katerega so seveda plačale odškodnino. Ta odlok je prav gotovo v zvezi z državnim odlokom o preskrbi države s potrebnimi rezervami produktov in materiala. Potrošnjo cementa je treba zagotoviti samo za najnujnejše primere. Tako je zdaj pred zimo nastalo v Trstu v gradbeni podjetnosti precejšnje zatišje. Mnogo stavb, ki so čez leto visoko vzrastle iz tal, zdaj stoji tihih in zapuščenih. Gradbeno delo počiva.

SMRTNA KOSA

Sveto pri Komnu. — Pred dnevi je vdano izdihnil svojo dušo 25 letni fant Alojzij Švara. Po poklicu je bil krojač. Bil je zaveden, pošten naš mladenič, zato je njegova prerana smrt bridko odjeknila v vsej naši okolici. Na zadnji poti smo ga spremljali v izredno velikem številu. Naj počiva v miru!

ANGLEŠKI LETAKI NA TOLMINSKIH HRIBIH

Na pobočju Mrzlega vrha nad Tolminom so našli domačini protihitlerjevske letake. Letaki imajo obliko male osmerke in prinašajo odlomke iz Hitlerjevih govorov, v katerih je napadal boljševike in hvalil zvezo s Poljaki. Za noslov in za zaključek imajo močno tiskane besede: "Dre Führer spricht!" (Vodja govori) in "Also sprach Adolf Hitler"(Tako je govoril Adolf Hitler). Letake so gotovo raztrosila angleška letala in so bili najbrž namenjeni Koroščem, pa jih je sever zapihal na tolminske vrhove.

ODHOD ŽUPANA

Tolmin. — V oktobru nas je zapustil naš župan dr. M. Marsan. Prišel je k nam kmalu po svetovni vojni in je vodil tukajšnjo podružnico Kmetijskega urada (Cattedra ambulante). Sedaj je postal ravnatelj osrednjega kmetijskega urada v Gorici in se je preselil tja doli. Dr. Marsan nam je županoval nad 10 let. Priznati moramo, da je bil vesten in varčen občinski predstojnik, ki je razumel gospodarske potrebe občanov in so ga občani zaradi tega spoštovali in mu zaupali. Začasno ga nadomešča prefekturni komisar g. dr. Rosetta z goriške prefekture. Kdo bo pa njegov resnični naslednik, še ne vemo. Želimo ,da bi poznal naše razmere in bi sledil dr. Marsanovim potem!

SMRT JO JE POKOSILA

V Gorici je nenadoma umrla ga. Alojzija Simčič, ki je dosegla častitljivo starost 81 let. Bila je dobra mati, ki je vso svojo družino vzgojila v zdravem, zavednem duhu. Mnogo bridkosti jo je zadelo v življenju, ko ji je smrt pobrala kar dva mnogo oebtajoča sinova v najlepših letih. Vse težave je pa vedno prenašala z veliko vdanostjo. Naj mirno počiva! Žalujočim iskreno sožalje !

POROKA

Kal nad Kanalom. — V soboto 18. novembra se je poročil g. Leopold Lango z vrlo mladenko Kristino Lipičar. Ženin je bil v znanem kalskem procesu obsojen na 30 let ječe. Pred meseci je pomiloščen prišel z drugimi kalskimi obsojenci domov in sedaj si je ustvaril lastno ognjišče. Želimo mlademu paru obilo sreče!

ŽALOSTNA PESEM BREZ KONCA

Ni dneva, da bi sodišča v Julijski Krajini ne imela opravka s tihotapci in žganjekuharji. Kava, tobak in pa žganje so v glavnem predmeti obravnav, v katerih se morajo zagovarjati naši ljudje. Prejšnji teden so bili od goriškega tribunala obsojeni zaradi žganjekuhe: Zorko Ličen, star 27 let, iz Rihemberka, na tri mesece, 20-letni Marko Batagelj in 22-letni Venceslav Lisjak, oba iz Črnič, vsak na tri mesece zapora, povrh pa še vsak na denarno globo, povračilo stroškov in zaplembo orodja in blaga. Zaradi nekaj kilogramov tihotapske kave je bila obsojena na 280 lir kazni 62-letna Marija Debeljak iz občine Grahovo. K sreči sodniki niso hudo strogi in je velik del naloženih kazni — pogojen.

NEPOVABLJENI GOSTI

Vipava. — Tukajšnji bar, ki je last g. K. Kodelja, so v poznih nočnih urah obiskali nepovabljeni gostje in so se založili z raznimi okusnimi dobrotami: s šunko, salamo, številnimi seklenicami starine in šampanjca. Svojih naslovov presenečenemu gospodarju niso pustili, zato bi jih rada poznala policija.

SMRTNA KOSA

Kronberg pri Gorici. — Umrl je Blaž Pavlin iz spoštovane družine Pavlinove na Fajdigovšcu. Rodil se je januarja 1850, torej bi v dveh mesecih dočakal 90 let. Dobijo se pa v Kronbergu še starejši ljudje. Tako je Mohor Makuc iz znane Podgričarjeve družine na Ajševici že prekoračil 91. leto, a je še vedno zdrav in krepak in opravlja vsa lažja kmetska dela. Njegovi dve sestri sta tudi še živi in ima starejša že 89, mlajša pa 81 let. Sploh je Kronberg zelo zdrav kraj, saj je cela kopica ljudi, ki so stari nad 80 let. Najstarejši med vsemi je bil ranjki Kramarščck, ki je učakal 96 let.

BLETNICA DEKANA NOVAKA

Črniče. — V nedeljo, 3. decembra je poteklo 25 let, kar pastiruje med nami naš dekan msgr. Lojze Novak. V temnih časih je prišel, razgibana leta je doživel in v razburljivih dneh obhaja svojo 25 letnico. Vedno pa je bil naš dobri duhovni oče, naš modri svetovalec in naš požrtvovalni vzgojitelj. Zato ga vsi spoštujemo in ljubimo. Veseli nas, da je njegovo neumorno delovanje našlo priznanje v vsej deželi in tudi na najvišji cerkveni pristojnosti. Želimo prav iskreno, da bi nas še dolgo vrsto let v zdravju vodil in da bi ga zdravje spremljalo pri vsem njegovem vsestranskem in pogumnem delu!

OSEBNA VEST

G. Ludvik Nanut, naš rojak iz Kanala, je bil na vseučilišču v Padovi promoviran za doktorja prava. Čestitamo!

SMRT SLOVENSKEGA STAVCA

V Gorici je umrl g. Jakob Jamšek, najstarejši slovenski stavec v Julijski krajini. Delati je pričel že pred svetovno vojno v znani "Goriški tiskarni" v Gorici. Ko je dobila ta tiskarna prvi linotip v deželi, je postal Jamšek prvi naš linotipist. Med vojno jedelal v tiskarni "Edinost" v Trstu. Pozneje se je zopet vrnil v Gorico in je bil najprej zaposlen v Narodni tiskarni, nato pa v Katoliški tiskarni. Ko je morala slednja leta 1932 ustaviti svoje obratovanje, ker ni dobila obrtnega dovoljenja, je bil tudi Jamšek na cesti. V svojo še večjo nesrečo je začel pa še bolehati. Bil je priznan in izvežban linotipist, po značaju pošten in skromen mož. Življenje mu kljub temu ni bilo posejano s cvetkami. Naj se po vseh bridkostih odpočije v Bogu! Ohranili ga bomo v lepem spominu!

DVA NOVA OBČINSKA KOMISARJA

Občini Čepovan in Sv. Križ na Vipavskem sta dobili nova občinska načelnika. Goriški prefekt je imenoval za prefekturnega občinskega komisarja v Čepovanu fašista Ferdinanda Bordignona, v Sv. Križu pa fašista Štefana Petrisa.

SMRTNA NEZGODA IPAVCA

Levpa. — Pred kratkim smo poročali o hudi smrtni nesreči, ki se je pripetila v Soški dolini pri Dolgi njivi nad Solkanom in katere žrtev je postal 25 letni Stanko Ipavec od Škodnikov v naši fari. Naj popravimo par netočnosti, ki so bile v dopisu in naj dodamo še par zanimivosti. Ponesrečeni Stanko se ni peljal na dopust, temveč se je vračal iz Kanala, kjer se je mudil po nujnih opravkih , v Gradiško, kjer je služboval kot rezervist pri bersaljerjih. Iz Kanala se je odpeljal okrog 9 zvečer, ker je moral biti do polnoči v Gradiški. Kako se je prav zgodila nesreča, še ni ugotovljeno. Žalostna resnica je samo, da so ga drugo jutro našli mrtvega na cesti. Pokojni je bil vzoren fant, cerkveni pevec, priden in varčen delavec, pa vedno vesel. Njegova smrt je pretresla vso župnijo, ki sošustvuje z ubogo družino, ki je v zadnjih štirih letih izgubila po nesreči dva sinova in dva nečaka. Pred tremi leti se je smrtno ponesrečil z granato en sin, ki je bil cerkveni organist, in en nečak, ki je bil tudi ubit, Stanko pa je bil takrat ranjen. Nekaj prej se je pa ponesrečil drugi nečak z vrelo vodo in za posledicami umrl.

OLOJŠEVALNO POTOVANJE V NEMČIJI

Za obisk vojakov-ranjencev je od 15. novembra dalje dovoljena svojcem polovična vožnja, ako je pot daljša kot 50 km. Revnejšim se lahko povrne tudi druga polovica vožnje. Isto velja tudi za vožnjo svojcev k pogrebu padlega vojaka.

TUDI SRBSKE ŽENE BI RADE VOLILE

Srbske žene kar nočejo odnehati s svojo propagando za žensko volivno pravico. V Vojvodini in Srbiji je bilo zadnje dni večje število ženskih zborovanj, na katerih so govornice zahtevale odločno volivno pravico za žene. Iz drugih krajev o tej borbi ni slišati. Le hrvatske žene so se oglasile in dejale, da one ne bodo stopile v borbo, ker popolnoma zaupajo vodstvu hrvatskega naroda, da bo ono sprožilo ta predlog o pravem času in primernem trenutku, da bo dobro za hrvatske žene in za ves hrvatski narod. Ta neenotnost pa dokazuje, da se bodo morale bojevnice za žensko volivno pravico še dolgo časa boriti za to pravico, da bodo z moškimi 'izenačene".

"JADRANSKA STRAŽA" V DUBROVNIKU IMA NOVO VODSTVO

Duh novih razmer na Hrvaškem je zavel tudi v nekaterih takih društvih, kjer so vodilna mesta do sedaj smatrali za svoj privilegij ljudje iz jugoslovanskih krogov. Eno takih društev je "Jadranska Straža", ki je imela nalogo buditi med mladino ljubezen do našega morja. Hrvatje so bili v tej organizaciji do nedavnega zapostavljeni, sedaj pa so sklenili prevzeti tudi v njej vodstvo. V Dubrovniku so na občnem zboru izvolili novo upravo, ker smatrajo, da je Jadransko morje hrvaško morje in naj zato Hrvatje organizacijo vzamejo v svoje roke. Nova uprava je takoj nato povabila hrvaško javnost, naj pristopi v društvo.

PROSLAVA MUZEJSKEGA IN ZGODOVINSKEGA DRUŠTVA

V čitalnici Narodnega muzeja je bilo 16. decembra preteklega leta pod okriljem Muzejskega društva v Ljubljani ter Zgodovinskega društva v Mariboru slavnostno zborovanje slovenskih zgodovinarjev ob stoletnici Muzejskega društva. Zborovanje je predsednik Muzejskega društva za Slovenijo, univ. prof. dr. Milko Rus, ki je pozdravil zgodovinarje iz Ljubljane, iz Maribora ter iz drugih slovenskih krajev. Za podpredsednika sta bila izvoljena prof. F. Baš iz Maribora ter prof. dr. Blaznik iz Celja. Nato je sledil govor univ. prof. dr. Fr. Steleta, ki je prikazal stanje umetnostno-zgodovinskega študija pri nas ter razgrnil glavne smernice, ki bodo utegnile pospešiti razvoj te panoge pri nas. Za njim je govoril koreferent dr. Mesesnel, ki je izpopolnil misli o spomeniškem zakonu. Prof. Baš je prikazal stanje našega arhivalnega dela. Koreferiral je škofijski arhivar prof. M. Miklavčič. Univ. prof. dr. Turk je nato govoril o cisterci-janskih statutih, nato pa je kot zadnji doopldanski referent nastopil kustos dr. Ložar, ki je govoril o razvoju slovenske arheološke znanosti. Popoldne so govorili dr. Šwitter o koncepcijah slovenske zgodovine, inspektor prof Silvo Kranjc o pouku zgodovine v naših srednjih šolah, dr. Melita Pivec-Stele pa je govorila o stanju zgodovinske bibliografije pri nas. Končno so bile sprejete še pommebne resolucije.

VRNJENA SLIKA MATERE BOŽJE

Po 24 letih je dobila vrnjeno sliko Matere božje pravoslavna cerkev v vasi Dragalju pri Boki Kotorski. Med vojno, ko so Avstrijci vdrli v te kraje, se je tolpa vojakov zagnala tudi v cerkev. Pobrali so iz nje razne stvari, med njimi tudi sliko Matere božje in nameravali vse sežgati. Nekemu češkemu častniku pa se je posrečilo, da je sliko skril in jo nosil s seboj vso vojno. Zanimivo je, da se je ta častnik udeležil hudih bitk, pa nikoli ni bil ranjen. Po vojni je sliko prinesel v Prago in iskal priliko, kako bi jo vrnil. Nazadnje pa je dobil srbskega dijaka v Pragi in mu povedal zgodbo s sliko. Ta dijak, ki je danes zdravnik, se je te dni spomnil vasice Dragalja, ko so časopisi objavili, da bodo tam praznovali 70 letnico upora v Krivošiji. Poiskal je sliko, ki jo je dobil od Čeha in jo poslal župni cerkvi. Pravoslavni župljani bodo vstoličenje slike praznovali na slovesen način.

ZAGREBKO RADIJSKO POSTAJO PREVZAME POŠTNO MINISTRSTVO

Zagrebško radijsko postajo je kupilo te dni ministrstvo za pošte in brzojav za vsoto 1,700.000 dinarjev, kolikor so jo cenili strokovnjaki. Okrog te radijske postaje je bilo že dosti pogajanj, zlasti takoj potem, ko je bila ustanovljena banovina Hrvatska. Lastniki oziroma delničarji radijske postaje so bili ljudje, ki vodstvu hrvaškega gibanja niso bili prav nič po volji. Govorili so celo, da bo postajo prevzela katera izmed hrvatskih društev dr. Mačkovega gibanja. Lastniki se tej splošni zahtevi nisi nič preveč upirali, še celo ne zaradi tega, ker je bila vlada že julija izdala posebno uredbo, s katero je dobila pooblastilo, da sme razlastiti obe radijski družbi v Beogradu in Zagrebu. Kakor vidimo sedaj, je radijsko postajo prevzelo ministrstvo pošte in brzojava, ni pa neverjetno, da jo bo ministrstvo oddalo v najem eni izmed hrvaških kulturnih organizacij.

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA
zatecite se k
Dr. A. GODEL
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMŠKIH NAČINIH
KRVNI IN KOŽNE BOLEZNI
ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni
ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE
Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.
GOVORI SE SLOVENSKO
CALLE CANGALLO 1542

KROJAČNICA "GORICA"

Ako hočete biti vedno dobro in elegantno oblečeni, pridite v krojačnico "GORICO", kjer boste vedno najbolje in po vašem okusu postreženi.
Imam na razpolago tudi prvomodne srajce in kravate ter druge moške potrebščine.
Prepričajte se sami o moji ponudbi in nizki ceni.
Priporoča se:
Franc Leban
WARNES 2191 BUENOS AIRES
Nasproti postaje La Paternal

Delavska organizacija hoče zastopstvo v parlamentu

Delavska organizacija Jugorasa je poslala kraljevskemu namestništvu, vsem ministrom in predsedniku senata dr. Koroščcu spomenico, v kateri se zavzema za to, da bi tudi delavski stan dobil odgovarjajoče število svojih predstavnikov v senatu in narodni skupščini. Spomenica pravi, da živi od ročnega dela približno milijon ljudi v naši državi, pa vendar so čisto delavski poslanci ali senatorji silno redki. Razmerje postane tem bolj očito, če se upošteva, da preživljajo vsi delavci okrog 4 milijone družinskih članov. Drugi razumski poklici so neprimerno boljše zastopani, zlasti pa odvetniki in zdravniki, katerih v vseh predstavništvih kar mrgoli. Brez ozira na to destvo zateva Jugoras za delavstvo toliko zastopnikov, kolikor mu jih na število gre. Tako na primer zahteva Jugoras pet senatorskih mest med imenovanimi senatorji.

Tridesetletnica Friedjungovega procesa

30 let je preteklo, odkar se je na Dunaju začel znani Friedjunkov proces, ki je trajal 14 dni in se je končal z velikansko blamažo avstrijskega zgodovinarja dr. Friedjunga in glavinega urednika "Reichsposte" dr. Funderja. Ko je bil namreč leto dni prej brezuspešno končan znameniti "veleizdajniški" proces v Zagrebu, sta Friedjung v dunajski "Neue Freie Presse" in za njim še dr. Funder v "Reichsposti" ponovila očitek veleizdajstva na naslov srbsko-hrvatske koalicije. Zato je 52 poslancev kcalicije vložilo tožbo proti dr. Friedjungu in dr. Funderju. Vsa javnost je z napetostjo pričakovala, kake dokumente bo predložil dr. Friedjung v podkrepitev svoje obdolžitve, zato je zavladala splošna veselost, ko se je izkazalo, da je ugledni zgodovinar dr. Friedjung nasedel potvorbam, ki jih je izdelal policijski konfident Djrdje Nastić. Med drugimi potvorbami se je na procesu prečital tudi neki zapisnik seje Narodne odbrane, na katerem je bil kot tajnik podpisan beograjski univ. prof. dr. Boža Marković. Ta pa je dokazal, da se je ves tisti mesec, v katerem naj bi se bila vršila ta seja, mudil v Berlinu in zato ni mogel niti prisostvovati taki seji, niti napraviti o njej zapisnika. Dunajsko sodišče je dobilo od berlinske policije potrdilo o bivanju dr. Markovića v Berlinu in s tem je bil glavni in najbolj obremenilni "dokument" ob svojo veljavo. Izkazalo se je tudi, da so bile potvorbe izdelane po nalogu avstrijskega poslanika grofa Forgacha v Beogradu, nakar je zunanji minister grof Aehrenthal podvezl potrebne korake, da sta obtoženca preklicala svoje trditve in priznala, da sta žrtvi mistifikacij. Tožiteljem tudi ni bilo mnogo do tega, da bi se razprava nadaljevala, zato so po izjavi obtožencev umaknili tožbo. Proces pa je vendar nakopjal stari avstrijsko-ogrski diplomaciji velikansko sramoto, saj se je pokazalo, kako nečastnih sredstev se poslužuje, da bi kompromitirala jugoslovensko narodno gibanje.

Neverjetno!

Prva Slovenska krojačnica

v Villa Devoto Vam nudi ugodno priliko za pomladanske in poletne obleke.

NE ODLAŠAJTE

V zalogi velika izbira prvovrstnega blaga. Izdelujem ženske obleke po moškem kroju. Priporoča se

DANIEL KOSIČ
Ul. Calderón 3098
Villa Devoto

Pisatelj Vuk umrl

Po težki in mučni bolezni (obolenje jeter) je 12. novembra v ljubljanski bolnišnici umrl pisatelj Ivan Vuk, ki je bil star šele nekaj nad petdeset let. Pokojnik je bil doma iz ljutomerske okolice ter je že v mladih letih kazal veliko nadarjenost za literaturo. Pozneje se je udejstvoval predvsem v delavskih kulturnih organizacijah. Bil pa je tudi izredno marljiv in požrtvovalen delavec v Združenju vojnih invalidov. Pisal je v prvi vrsti novele in črtice in objavljal svoje prispevke v vseh naših pomembnejših revijah (zlasti v "Mladiki"), po časopisju, v koledarjih itd. Zelo ozke stike je imel tudi s slovenskimi emigranti, z našo diasporo v Ameriki. V slovenskih časopisih, ki izhajajo v Ameriki, je bilo pogosto objavljeno njegovo ime. Njegove črtice in novele je odlikoval izredno lep in snažen jezik ter svežost izražanja. Motive, ki jih je za svoje literarno delo izbiral, so bili izvirni in so se občinstvu izredno priljubili. Pokojnik je bil mož blagega, vedrega značaja ter si je v letih pridobil mnogo prijateljev in spoštovalcev, ki so ga visoko cenili. Težka bolezen ga je zavrla v njegovem kulturnem udejstvovanju.

Spomenik Hartvigu v Beogradu

Znamenitemu ruskemu diplomatu in nekdanjemu poslaniku v Beogradu Nikolaju Hartvigu so na novem beograjskem pokopališču odkrili spomenik. Postavila ga je v znak hvaležnosti do tega velikega prijatelja predvojne Srbije beograjska mestna občina.

ZBOROVANJA NA HRVAŠKEM DOVOLJENA

Ban hrvaške banovine dr. Šubašić je 21. septembra izdal odlok, s katerim so bile prepovedane vse javne manifestacije in zborovanja v zaprtih prostorih ter na prostem. Tedaj so bile pač notranje politične razmere na Hrvaškem takšne, da je bil te vrste odlok nujno potreben. Zdaj pa so se že toliko uredile, da je postal odveč. Zato ga je hrvaški ban z 12. novembrom tudi ukinil, s čimer so od tedaj zborovanja v zaprtih prostorih in pod milim nebom spet dovoljena.

PREUREDITEV SREDNJIH ŠOL NA KOROŠKEM

Bivše gimnazije, realke, liceje in realne gimnazije nadomeščata odslej osemrazredna višja ali gornja šola (Oberschule) in gimnazija. Na gornji šoli se od prvega leta dalje poučuje angleščina kot obvezen predmet, latinščina pa s tretjim letom. Šolsko leto je razdeljeno v tromesečja, ki se zaključujejo s spričevali. Redov je odslej šest. Med predmeti se pripisuje posebna važnost umetnostni vzgoji, glasbi in telovadbi. Na gimnazijah se poleg latinščine in grščine poučuje tudi angleščina. Končno so spremenjeni tudi nazivi učiteljev. Profesorji se nazivajo sedaj "študijski svetniki" ravnatelj pa "nadštudijski direktor", mladi učitelji pa so asesorji.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo

Rojakom se priporočata

PETER FILIPČIČ
in JUSTO KRALJ

WARNES 2101 esq. Garmendia
La Paternal Bs. Aires

Blago namenjeno za Nemčijo, zaplenjeno po francoskih vojnih ladjah

POMANJKANJE SUROVIN

Nekatere tovarne na Koroškem so morale zmanjšati svoj obrat zaradi pomanjkanja surovin, odnosno zaradi premajhne dodelitve istih. Tako je prejela ena največjih koroških tovarn za pohištvo in druge lesne izdelke samo tretjino lesa za mesec november, kolikor ga je normalno rabila. Enako je prizadeta ena največjih koroških tovarn za usnjene izdelke. Dodelitev usnja je tako pomanjšana, da tovarna dela samo tri dni v tednu. Trgovci se morajo držati odredbe, po kateri sme njihov sedanji promet doseči največ 70% nekdanjega normalnega prometa. Odpuščanje uslužbencev zaradi manjšega prometa je prepovedano.

V znamenju vojne

Za mline, ki so v preteklem letu zmleli preko 400 ton žita, je izšla odredba, po kateri smejo v novembru zmleti dvanajstinko lanske količine rži, dočim smejo zmleti pšenice za 15% manj kakor lani v novembru. Za čas od 3. do 12. novembra sta določeni dve jajci na osebo. Uvoz divjih in domačih zajcev iz inozemstva je odslej dovoljen. Po najnovejši odredbi bo ostalo v prometu samo še 15% osebnih avtomobilov, vsi ostali ne bodo dopuščeni več prometu. Za mesec november se dobi na eno živilsko nakaznico 10 dkg čokolade ali čokoladnih slaščic. Doslej se čokolada ni smela prodajati.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA

diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernández. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane.

Ordinira od 9 zjutr. do 9 zvečer

LIMA 1217 — BUENOS AIRES

U. T. 23 - Buen Orden 3389

Rojaki

Predno si naročite obleko

OBIŠČITE

KROJAČNICO

Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih in ima v zalogi veliko izbero vzorcev za pomlad in poletje

CENE ZMERNE

TINOGASTA 5231
Villa Devoto

Svečana otvoritev vojaške grobnice pri Sv. Križu v Ljubljani

10. decembra je bila na pokopališču pri Sv. Križu svečana otvoritev vojaške kostnice. Ljubljana je žrtvam svetovne vojne in borcem za našo narodno svobodo postavila dostojen spomenik in zadnje počivališče. Koliko spoštovanja tem našim žrtvam izkazuje ljubljansko meščanstvo, pa je pokazala ogromna množica ljudi, ki so v trumah prihiteli na pokopališče in zavzeli vse dohode okrog poljane, ki obkroža novo kostnico. S svojo udeležbo pa so izkazali čast našim žrtvam tudi odlični predstavniki naše javnosti, med njimi so bili kot zastopnik ministra vojske in mornarice pomočnik komandanta za utrjevanje brigadni general Djordje Glišić, komandant dravske divizije general Dragoslav Štefanović in njegov pomočnik brigadni general Ferdo Janeš, ban dr. Natlačen, župan dr. Adlešič, škof dr. Rožman, zastopnik pravosodnega ministra načelnik ministrstva Doboslav Popović, francoski konzul Remmerand, nemški konzul dr. Brosch, belgijski dr. Milan Dular, v imenu italijanskega konzula pa tajnik konzulata in drugi. Pred mavzolejem so zasedli prostor ljubljanski aktivni in rezervni oficirji, skavti, vojni dobrovoljci, koroški borci, Narodna odbrana, četniki, streljačka družina, člani zveze bojevnikov, častna četa 40. pešpolka z godbo in močna zastopstva ženskih organizacij.

HRVATJE HOČEJO SVETNIKA

V Rim se je dopeljala 10. novembra preteklega leta večja skupina hrvaških katoličanov pod vodstvom zagrebškega nadoškofa dr. Alojzija Stepinca. V tej skupini je še šest hrvaških škofov in okoli 150 romarjev iz vseh krajev banovine Hrvatske. V Rimu so se poklonili svetemu očetu Piju XII., obenem pa so mu izročili prošnjo, naj proglasi za prvega hrvatskega svetnika v vseh rimsko-katoliških cerkvah Nikolaja Tavilića.

JUGOSLOVANSKA MOKA ZA NEMČIJO

V Nemčijo bo Jugoslavija poslala 2.500 vagonov moke, poleg tega pa še 2.000 vagonov moke slabše vrste za živino, otrobov, tropinj in podobnega. Tako določa sporazum, ki je bil pred nedavnim dosežen v Beogradu med našim in nemškim trgovinskim zastopstvom. O izvozu v Nemčijo so te dni razpravljali v Beogradu na več krajih. Eno teh trgovinskih zastopstev se je bavilo z vprašanjem cene naši pšenici in drugim, zgoraj navedenim pridelkom. Na pristojnem ministrstvu pa so z zastopniki gospodarskih organizacij govorili o načinu, kako bi bil izveden ta izvoz iz naše države. Znano je, da je ves naš izvoz za Nemčijo centraliziran. Zato je bilo sklenjeno, da bo tudi izvoz moke in ostalih omenjenih pridelkov šel preko Privilegirane izvozne družbe. Da je ta nakup Nemčiji zelo dobrodošel, brez dvoma dokazuje želja, ki so jo nemški zastopniki pri pogajanjih izrazili, namreč, naj Jugoslavija moko čimprej pošlje.

USTANOVITEV BANOVIN

Glede Bosne in Vojvodine zastopajo Hrvati stališče, da bo treba ozemlje banovine Hrvatske povečati, ako bi se ustvarile res le tri banovine, Slovenija, Hrvatseka in Srbija. Hrvati pravijo, da niso zoper avtonomno Bosno in Hercegovino, da pa zahtevajo od Bosne še nekaj hrvatskih krajev, če Bosna ne bo avtonomna. Kakor že povedano, pa so Srbi na vso moč zoper avtonomno Bosno, ker pravijo, da se je srbski narod boril za njo in noče več, da bi reka Drina bila meja med Srbijo in Bosno. Oglašajo pa se nekateri Srbi, ki pravijo, da bi bolo mogoče Bosno sicer priključiti Srbiji, vendar ji dati nekak samostajen gospodarski položaj, vendar bi ne imela zakonodajne pravice, kakršno bodo sicer imele banovine. Želeti je treba, da se najde čim prej pameten izhod, da se razmere urede.

BEGANJE NEMCEV V JUGOSLAVIJI

Kakor pišejo nemški listi, ki izhajajo v naši državi, so neznani ljudje med Nemci v Vojvodini začeli razširjati neke letake, s katerimi bi radi zbegali nemško prebivalstvo. Ene vrste letak pozivlja Nemce, naj bodo poslušni besedi Führerja ter naj se brž izselijo v nemško domovino. Drugi letak pa pozivlje Nemce naj poslušajo nekatere radijske postaje, da bodo izvedeli resnico, kako je v Nemčiji. Uradno glasilo Nemcev v Jugoslaviji "Deutsches Volksblatt" je napisal o tem članek, kjer obsoja tak način beganja, ki prihaja od Judov.

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniski pregled za vsakovrstne bolezni $ 3.—

Ordniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI SUIPACHA 28

Nemci v Jugoslaviji in preseljevanje

Vprašanje vračanja nemških manjšin v lastno narodno državo je predmet največje pozornosti nemškega časopisja v Jugoslaviji. Službeno glasilo vodstva naše nemške narodne manjšine je spočetka zavzelo stališče, da nemška vlada gotovo ne namerava preseliti onih nemških manjšin, katerih obstoj niti številčno, niti gospodarsko ni ogroženo. Medtem se je ne le pričelo preseljevanje gospodarsko silno močne in tudi številčno mnogoštevilne nemške manjšine iz baltiških držav, temveč je tudi preselitev južnotirolskih Nemcev, ki so živeli v neposredni teritorijalni zvezi z nemškim narodnim ozemljem in ki jih je okrog četrt milijona, končnoveljavno urejena. "Deutsches Volksblatt" se v nedeljo vrača na o vprašanje in se izreka proti temu, da se vedno znova beležijo napovedi tudi o preselitvi Nemcev iz Jugoslavije, češ da so to namerne govorice, ki ustvarjajo samo zmedo. Vendar pa "Deutsches Volksblatt" odklanja, da bi izrekel kakršno koli domnevo o tem, kaj bo nazadnje nemška vlada sklenila, češ da bi na ta način mogel le škodovati stvari, ki jo zastopa. Novosadski nemški organ ne pove jasno svojega stališča o vprašanju preselitve, zato pa s temvečjo vnemo citira glasove raznih nemških tednikov od "Gotscheer Zeitung" do "Slavonischer Volksbote".

Ta mišljenja navaja "Deutsches Volksblatt" pod velikim naslovom, da vrnitev v nemško državo za nemško manjšino v Jugoslaviji ne pride v poštev, češ da je to soglasno mišljenje nemških tednikov v Jugoslaviji. Rešitev preselitvenega problema seveda ni odvisna od nemških tednikov, temveč od sklepa in volje nemškega vodje, vendar pa je vredno zabeležiti nekatere misli in trditve teh listov.

Glasilo kočevske manjšine "Gotscheer Zeitung" poudarja: "Za nas povratek v rajh ni aktualen. Mi smo odločeni si urediti svoje življenje tu na tej zemlji, na kateri smo že 600 let in ki smo jo z našo krvjo krčili in z našim znojem napojili."

"Vrbaser Zeitung" se poziva na izjavo zagrebškega nemškega generalnega konzula dr. Freunda (ki je demantiral vesti o nameri, da bi se Nemci iz Jugoslavije naselili na Češkem in Moravskem) in poziva rojake, da naj očuvajo hladno kri in naj ne nasedajo govoricam, ki zasledujejo gotove cilje.

"Belarckvaer Volksblatt" izjavlja, da so vse vesti o preseljevanju Nemcev izmišljene, samo da bi se Nemci v Jugoslaviji vznemirili.

Deutscher Volksfreund" iz Vršca se poziva na neko vest, da berlinski merodajni krogi za sedaj nimajo namena vračati Nemcev iz jugovzhodne Evrope.

"Volksruf" iz Pančeva dokazuje, da nemška manjšina v Jugoslaviji sploh ne more biti predmet preseljevanja, že po svoji zgodovini ne. List poudarja, da imajo Nemci dovolj vzroka smatrati, da je mnogo bolje, da ostanejo, kjer so.

Tednik "Donau" v Apatinu, ki se ne priznava k narodno-socialističnemu nazoru, poziva "patentirane Nemce čiste nordijske rase", da se naj prostovoljno prijavijo za preselitev, ogromna večina Nemcev v Jugoslaviji pa noče nazaj v Nemčijo.

"Slavonischer Volkbote" smatra, da so vse vesti o preselitvi zelo sumljive, ker jih razširjajo ameriške, švicarske, angleške, francoske in turške agenture. Do sedaj ni objavljeno, katere nemške manjšine namerava nemška vlada preseliti nazaj v rajh.

Zagrebški tednik "Deutsche Nachrichten" si je stvar na svoj način posebno komodno. Pravi, da se vprašanje preselitve Nemcev iz jugovzhodne Evrope načeli — jugoslovanski listi, in skuša celo preselitev prikazati kot tehnično nemogočo, češ, da bi Nemčija morala, ako bi hotela preseliti Nemce iz jugovzhodne Evrope, naseliti prebivalstvo Štajerske, Tirolske in Predarlske, da bi jim dobila prostora. (Za naselitev nemških manjšin iz inozemstva seveda niso predvideni nemški kraji, temveč predvsem pokrajine novoosvojenega tako zvanega nemškega življenskega prostora na vzhodu Evrope. Tudi južnotirolski Nemci kot tipični alpski prebivalci ne bodo naseljeni na Štajerskem in Tirolskem, temveč v pogorju Sudetov in Karpatov. Op. ur.) "Deutsche Nachrichten" pri tem pravilno smatrajo, da je problem preseljevanja zelo kompliciran in zvezan s težkimi pravnimi, gospodarskimi in prometno-tehničnimi vprašanji, zato da ga je mogoče rešiti samo dolgoročno. List pa ne računa s prislovično organizacijsko tehniko nemških oblasti in z odločnostjo izvedbe ukrepov, ki jih nemška vlada enkrat stori. To vidimo sedaj pri preseljevanju baltiških Nemcev, da je zvezano morda še z večjimi težavami, kakor so problemi nemških manjšin na jugovzhodu Evrope a je bilo rešeno v 24 urah in je preselitev že v polnem teku. "Deutsche Nachrichten" smatrajo končno, da so vse napovedi glede preseljevanja preuranjene in da zato ne bodo zmotile nobenega zavednega Nemca. V tem oziru imajo "Deutsche Nachrichten" prav. Tudi mi smo poudarjali, da je treba počakati, ker se bo preselitev izvršila seveda šele po sporazumu nemške vlade s prizadetimi državami.

Kakor je videti, se izraža celokupno nemško časopisje v naši državi proti načelu "Heim ins Reich". Nesporno je tako tudi mišljenje ogromne večine naših Nemcev. To je historično potrdilo, kako dobro in varno se nemška manjšina počuti med našim narodom ko v času zbiranja nemškega naroda pod neposrednim vodstvom Hitlerjevim odklanja, da bi zapustila svoja ognjišča v Jugoslaviji. To je najsvečanejši demanti vseh onih, ki so tolikokrat poskušali slikati naše Nemce v inozemstvu kot uboge preganjance in so dokazovali, da jih naš narod ali naša država v njihovem obstoju ogražata.

Taktika nemških listov pa se nam ne zdi povsem pravilna. Najbolj iskrena je še "Gotscheer Zeitung", ki prostodušno izjavlja: "Mi ne gremo..." Drugi listi z "Deutsches Volksblattom" na čelu poskušajo celo stvar predstavljati tako, kakor bi bila poročila o preseljevanju Nemcev iz jugovzhodne Evrope izdelek raznih Nemcem nenaklonjenih krogov, ali pa celo izmišljotina posameznih redakcij. Temu nasproti je še treba reči, da je problem povratka nemških narodnih manjšin v Nemčijo in posebej še onih iz jugovzhodne Evrope postavljen iz najbolj merodajne nemške strani. Šef nemške preseljevalne komisije poslanik von Twardovsky je službeno izjavil sledeče: "V načelu je nemška vlada sklenila, da sčasoma preseli vse nemške manjšine v meje rajha in tako odkloni vsa nesoglasja, ki bi mogla nastopati med Nemčijo in državami, kjer žive nemške manjšine. Na ta način želi Nemčija, da vprašanje svojih manjšin postopno odstavi z dnevnega reda in s tem dokaže svojo iskreno željo za trajno pomirjenje v Evropi."

Ta izjava je bila podana 17. oktobra v Berlinu pred zastopniki nemškega in inozemskega tiska. Čudno je, da je nismo mogli čitati v nobenem naših domačih nemških časopisov. Bilo bi lojalnejše, ako bi "Deutsches Volksblatt" razpravljil in zavzel svoje stališče napram tej izjavi, kakor pa da dolži jugoslovansko časopisje, da kuje "govorice" in skuša delati zmedo. V ostalem ne razumemo, zakaj zmedo. Vedno so nam govorili, da se je naša nemška manjšina visosmerila in zato za njo pač ne more biti večjega zadoščenja in veselja, kakor če bi bila poklicana k neposrednemu sodelovanju pri izgradnji nove velikonemške države.

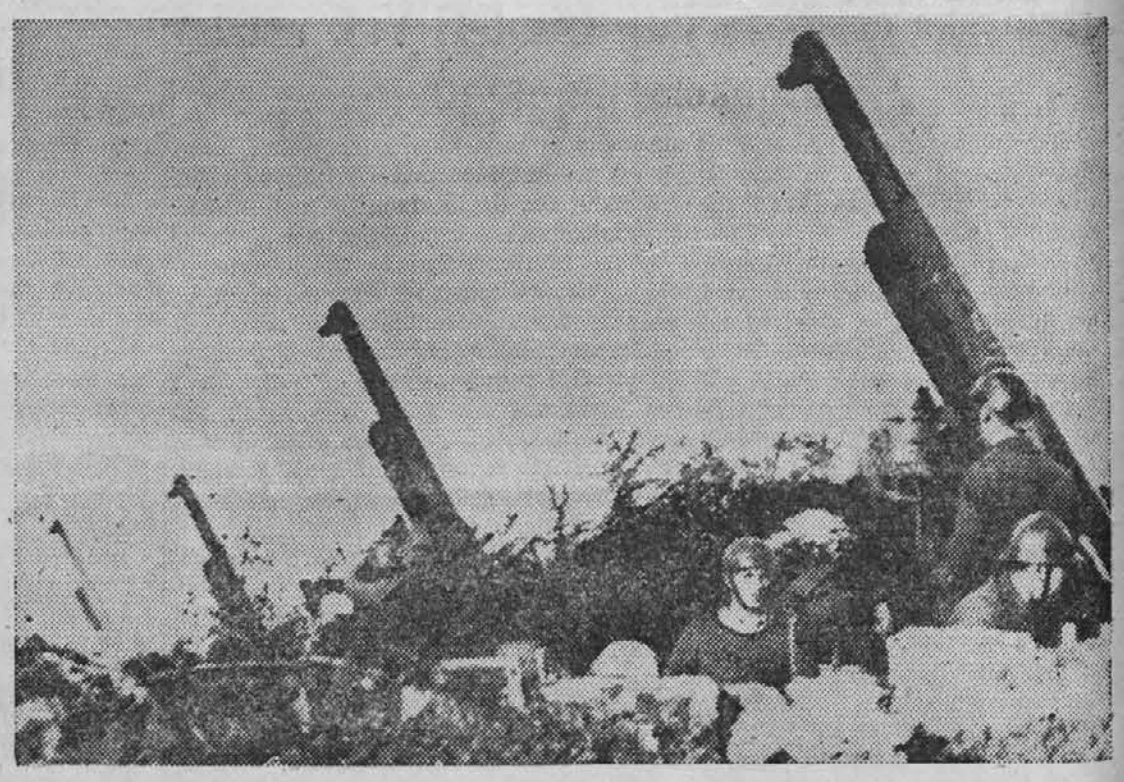

Nemška letala večkrat polete na francosko in angleško zemljo, kjer obsipajo mesta in pristanišča z bombami. Da bombardiranje kolikor mogoče preprečijo, imajo Angleži in Francozi postavljene protiletalske baterije.

Bodrilo "Koroškega Slovenca"

Glasilo koroških Slovencev "Koroški Slovenec", od 15. novembra preteklega leta, prinaša zanimiv uvodnik pod naslovom "Zakaj bi se bali?". V tem uvodniku je postavljeno stališče koroškega slovenstva do svojega velikega soseda. Pisan pa je ta članek tako, da smo dolžni slovenski javnosti podati njegove glavne misli, ki so polne vedrega optimizma.

"Ni nas mnogo. Komaj dobro tisočinko vsega prebivalstva Velike Nemčije predstavljamo. Ogromna večina 80 milijonov sodržavljanov nas ne pozna, le redki zainteresiranci beležijo o nas. Temu primerno neznatna je naša politična pomembnost v sestavi velike države. Posledica naše številčne nemoči je, če smo se kmalu privadili dejstvu, da so naše kulturne in zadružne organizacije ter ostale naše ustanove edino torišče narodnega izživljanja in da nam je postala glavna točka našega slovenskega programa: naša slovenska samopomoč. Da bi se v očigled številčni malenkostnosti bali za svojo bodočnost in bi obupavali? Strah ali obup nikakor ni naša slovenska lastnost. Bojazljivi ali celo obupani bi ne bili vredni imena Slovencev. Nasprotno!! Neposredna bližina nemškega naroda in državne meje, ki družijo našo malo skupino z velikim nemškim sosedom v eni državi, vzbujajo v nas narodno zavest, ki temelji in korenini v globini človeške duše in se brati z najintimnejšimi čustvi kulturnosti in religioznosti. Narodni socializem s svojim do potankosti izdelanim nazorom o svetu in življenju, se je pri velikem narodu-sosedu uveljavil ne samo kot izrazito politično, marveč tudi kot poudarjeno kulturno gibanje nemškega naroda. Danes nam narodni socializem predočuje miselnost in pogled nemškega človeka. Da siloviti miselni preokret nemštva ne bo ostail brez vpliva na zunanji svet, za to nam je porok velika nemška dr žava s svojim vzornim aparatom in s svojo mojstersko organizacijo. Že danes se tudi v krogu drugih ljudstev živahno razmišlja in debatira o številnih velikih vprašanjih, ki jih je sprožil nemški narodni socializem s svojimi povsem novimi načeli o narodu, o narodnem življenju in narodnem ustroju. Še neprijatelj Nemčije bo moral pritrditi, da doživlja Evropa ne brez zasluge nemske revolucije, dobo, ko se čistijo in klešejo premnogi pojmi evropske miselnosti in se odpravlja marsikaj, kar je nekoč krasilo evropsko kulturno zakladnico, pa je prišlo z novim časom iz mode in je svojo vrednost izgubilo. Nam Slovencem v Nemčiji prihaja ob miselni revoluciji, ki jo doživlja nemški narod, dobro do zavesti, da smo vejica slovanskega debla. Obče znano dejstvo je, da se narod spozna najbolje ob pogledu na drug narod, na njegove misli in dejanja. Sedanje nemštvo je ostro zarisano kot še nikdar poprej in sliči brušenemu zrcalu, v katerem drug narod lahko zre poedine svoje poteze in lastnosti. Mi doživljamo nemškega soseda vsako uro in vsak dan in nam zato naše slovenstvo prihaja tem bolj in tem jasneje do zavesti. Premnogi se moramo učiti od nemštva. Biti nam mora predvsem mojster v tem, kako naj delamo in za svoj narod žrtvujemo, kako naj sta nam v čislih narodna čast in naroda dobro ime. A še bolj v tem, s koliko levjo hrabrostjo moramo braniti in čuvati, kar je našega, slovenskega. Kdorkoli motri z odprtimi očmi dogajanje okoli sebe, le predobro čuti, kako utripa veliki čas in kako segajo njegovi udarci do najbolj skritih kotičkov človeške duše in srca ter dramijo, kar je najbolj slovensko, najbolj naše. Če bi kdaj izgubili to, kar nam določa ceno življenja, bi postali brezoblični in sebi samim odtujeni. Ker se naša slovenska zavest drami prav v globinah našega mišljenja in čusvovanja, raste z njo tudi naša dobra vera v nepremagljivost slovenske narodnosti. Po silnem vzponu nemškega naroda se čutimo še bolj Slovence in Slovane. V dno srca čutimo, da bo slovanstvo v bližji in najbližji dobi v še večji meri kot doslej prispevalo svoj delež k evropski kulturi in kulturnosti. Po svoji vsebini, zgodovini in usodi je naravnost poklicano, da iz svoje bogate duhovnosti in duševnosti sogradi in soustvarja novo, vstajajočo Evropo. O čemer so nekoč sanjali veliki slovanski in drugorodni možje — med Nemci predvsem Herder, brata Grim, Goethe —, da bo namreč slovanstvo evropskim ljudstvom posredovalo mir in bratoljublje, to slovansko poslanstvo vidimo danes v obrisih, jutri že bo nemara neovrgljiva nujnost. — Za leto in dan so te besede seveda zelo drzne, drzne so za desetletje in morda celo še za živeči rod, a narode in njihova jutra merimo po stoletjih in kontinente po tisočletjih. Nova Evropa vstaja! Za vsem hudim in zlim naših dni vidimo njeno veličastno borbo za boljšo vsebino in lepše oblike. Tako veli že preprosti zakon trpljenja, tako nam narekuje naša slovanska vera. Že danes posreduje narodni socializem ter novi, vstajajoči Evropi, da ne bo šla več preko in mimo narodnosti, marveč jo bo čuvala in cenila kot dragoceno pridobitev modernega časa. Zato je potrebna vsa silovitost in dinamika nemškega gibanja, da bodo ljudje živeli in mislili iz naroda za narod. Slovanstvu, ki s svojo širokogrudnostjo z lahkoto zajame vso Evropo, pa pritiče naloga, da zajamči tudi narodnost malih, številčno šibkih ljudstev. Mi koroški Slovenci smo vejica slovenske kulturne veje na južnoslovanskem deblu. Kjerkoli se na koroških tleh srečata Nemec in Slovenec, se torej že danes poraja košček, četudi prav neznaten košček te nove Evrope. S svojo trdno vero v njo, s svojim narodnim delom in zadržanjem jo hočemo graditi tudi v bodoče."

Veliki zavod
"RAMOS MEJIA"
Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, nadua, gota. Šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zaprtost.
GRLO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.
POPOLNO OZDRAVLJENJE $ 30.—
PLAČEVANJE PO $ 5.— NA TEDEN
Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenj zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.
OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12
Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

FOTOGRAFIJA
"LA MODERNA"
VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU
Ne pozabite
FOTO "LA MODERNA"
S. SASLAVSKY
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

MODERNA KROJAČNICA
Peter Capuder
izdeluje moderne obleke po zmernih cenah.
AYACUCHO 975 — BS. AIRES
U. T. 41 - 9718

Trgovina čevljev
BELTRAM
Vsakovrstna izbera čevljev in copat.
Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

Slovenski stavbenik
Za načrte, betonske preračune in Firmo,
obrnite se do tehničnega konstruktorja
FRANCA KLANJŠEK
Marcos Sastre 4363
Villa Devoto U. T. 50 - 0277

OBIŠČITE KROJAČNICO
Leopolda Ušaj

Sporočam Vam, da imam v zalogi najmodernejše blago za POMLAD in POLETJE
Pridite k meni, kjer boste najboljše postreženi.
GARMENDIA 4947
Buenos Aires La Paternal

Rojakom na jugu!

Vsepovsod greste, gospod Janez. Zakaj vas pa k nam ni, tako me je prejel lani Šinigoj Anton, ko se je mudil v Buenos Airesu. Njegov dom je v Cinco Saltos v Rio Negro.

Kolikokrat sem že imel misel željo, da grem tja, ko sem videl slastne viljamovke — hruške ali jabolka....

Povsod bi moral človek. Saj smo mi Slovenci taki, da radi rajžamo. Toda za rajžo je treba denarja in časa. Meni pa kar z obojnim trda prede.

Hvala Bogu da imam srečo, ker vedno najdem dobrih ljudi, ki mi tudi kak peso dajo, ko naroče Duhovno Življenje ali plačajo stare dolgove, če ne bi iz potovanja niti domov ne mogel.

Da, da! Na vse kraje bi bilo treba. Tudi v Montevideo me je vabil gospod Figelj, ko sva se oni večer srečala na krstitkah pri Močniku in tudi v Čako me kličejo in še kam drugam bi rad šel.

Toda na jug jo bom pa res mahnil, kjer je malo manj vročine, ker tukaj v Buenosu se zdi da bomo kmalu kuhani...

Torej na jug.

V nedeljo 14 januarja zvečer se bom odpeljal in držal naravnost v Bahijo Blanko. V Olavarriji bom le skozi okno pogledal. Ven bom pa stopil le, če bom imel s kom govoriti. Če se komu ljubi iz Lome Negre, naj le pride. Ob 2.20 uri pride vlak in stoji 20 minut. Seveda je to ponoči.

V Bahijo Blanko pridem zjutraj ob 8 uri.

Prosim rojake v B. Blanki, če bi kdo prišel na postajo tisto uro (v pondeljek zjutraj). Najprej bom imel mašo.

V Bahiji bom ostal do torka zvečer.

V torek ob 19 uri odrine vlak v Rio Negro.

Zjutraj ob 5.25 bom v Villa Regina, če Bog da.

Tamkaj pa že upam, da bom našel naših rojakov, ki jih doslej še nisem videl. Ob 8 uri bo maša v cerkvi, nato nameravam stopiti na obisk k Fabčičem, popoldne pa nazaj v Villa Regina, koder živi menda še več drugih naših ljudi, ki bi se malo zbrali in katero rekli.

Naslednje jutro, to je v četrtek 18. jan. bom že v Fortin Gral. Roca.

V petek bom prišel v Cipoleti kjer že upam, da najdem koga iz Cinco Saltos.

Malo neprijetno je, ker ne vem še kakšne prometne zveze bom imel tamkaj. Toda upam, da bo že kak rojak imel kakega konja bodisi na deteljo ali na bencin, ki mi bo okrajšal stopinje.

V petek, 19 jan. bom imel mašo v Cipoleti.

Vsoboto pa bom že v Cinco Saltosu.

Ne vem zakaj se mi zdi, da je Cinco Saltos najbolj po naše, najbolj po slovensko. Saj nič ne vem od Cinco Saltos. Niti tega ne, če imajo kako cerkvico, niti tega ne, če je v kraju samem kaj hiš, ali pa je vse raznešeno daleč na okrog. Pa se mi zdi, da mora biti tako, kakor tam nekje na vipavskih brdih in vinogradih.

Le nekaj imen poznam in komaj pet obrazov.

Le Šinigojeve in Mislejeve, ki pa spadajo že v Centenario, ki leži, kot pravi zemljevid že onstran reke... Le te poznam po obrazu, po imenu pa še nekaj drugih. Tam žive družine treh bratov Šinigoj, dva Saksida, Bitežnik, Kralj, Čotar, Tomšič, Breščak, Tršič. Le daleč v stran starosta Rener, menda najstarješi naš naseljenec v tistih krajih in gospa Mila Brugger, ki ima moža Švicarja.

Naj mi nikar ne zamerijo tisti, katerih imen nisem navedel, ker jih pač od nikoder doslej še ne poznam. Pač pa upam, da boste vsi, pa prav vsi, radi prihiteli kaj blizu tiste dneve, jaz bom pa že tudi skušal obiskat domove naših rojakov, kolikor mi bo le mogoče.

Zaprosil sem že v škofijo Viedma, kamor tisti kraji spadajo, za dovoljenja, katera potrebujem in bom tako lahko uredil kake poroke in druge stvari.

V Cinco Saltos moramo napraviti cel misijon.

Jaz sam sicer lahko delam načrte, toda ker kraja in okolnosti ne poznam, zato seveda ne morem ničesar samovoljno nespremenljivo odločiti. Približno bo pa že lahko pri tem ostalo, kar sem zamislil.

V soboto bo maša v Cinco Saltosu.

Če se je mogoče na vlake kaj zanesti, da bo mogoče priti tudi oddaljenim rojakom, bo maša po prihodu vlaka, ki pride malo pred deveto... Vsekako pričakujem o tem še pred mojim odhodom odgovora od znancev, katerim sem že pisal o mojem načrtu.

V nedeljo bomo pa napravili dve maši. Ena bo za naše rojake bodisi Slovenci ali Hrvatje, druga pa bo za vse tamošnje stanovalce od blizu in daleč.

Pisal sem že tudi gospej Ivanki in Mili, ki bosta gotovo našli še kakega človeka, ki bo rad malo doprinesel, da bi se tudi nekaj petja pripravilo za maše. Čudno bi bilo, če med stotino Slovencev ne bi bilo nekaj pevcev.

Saj bi bilo zares nekaj nepopisno lepega, če bi se tam daleč, pač najdalje od doma, zapela naša lepa pesem.

V nedeljo 21, januarja popoldne moramo pa tudi napraviti slovesnost. Tudi v Rio Negro bomo poskušali proslaviti svetogorsko 400 letnico.

Tisto nedeljo naj pritite vsi rojaki od blizu in daleč, da se zberemo, da pošljemo domov skupne pozdrave, da pa tudi malo dvignemo naše misli iz vsakdanjih zemeljskih skrbi v božje višave.

Vse od Ville Regine in Gral. Roca, od Cipoleti in Neuquena, od Plaza Huincul in Zapale, vsi rojaki, dvignite se in pridite tisto nedeljo v Cinco Saltos, kjer imate že svoje znance in kjer boste veseli doživeli nekaj lepih trenutkov.

V Buenos Airesu imamo romanja, slovesnosti prvega svetega obhajila, imamo Božić in veliko noč. Doli na jugu nimate nič.

Potrudite se to pot, zavzemite se vsi, prihitite skupaj, pa bomo imeli tudi nekaj duhovnega veselja, pa tudi kako sladko hruško bomo pojedli, če je še katera ostala, oziroma, če je že nova dozorela.... sem menda pozabil, da je doli že čas, ko grozdje zori...

Iz Cinco Saltos bom potoval dalje v Neuquen in Huincul. Tudi tam je naših precej in upam, da se bodo tudi kaj zbrali.

Tudi v Plotier, če se ne motim, so Slovenci. Morda najdem koga. Toda tudi v Cinco Saltos upam, da bodo prihiteli na skupni "misijon".

Škoda, da mi je dano premalo časa. Kar hitro bom moral dalje. Namenjen sem tudi v Bariloche, kjer je menda lepo število rojakov.

Danes pa še tega ne vem, kako bom iz Huincula prišel v Bariloche. Na zemljevidu pač vidim, da imajo nekako cesto, toda nič ne vidim, kako bi se po njej peljal. Upam pa, da se bo že kaj dobilo, da bom mogel tudi tja pod Ande, kjer je delavno polje našega rojaka misijonarja Perniška, ki ima svojo postojanko v Juninu de los Andes.

Celo na to upam, da se bova sestala to pot in sicer v Cinco Saltos v petek ali soboto (19. ali 20. januarja).

O San Carlosu v Bariloche se med našimi rojaki mnogo govori, ker je tudi tam naših ljudi precej. Mnogi pa so doli že delali, posebno v hotelu "Žaužav" (Llao-Llao), ki je pogorel lani.

Naš rojak Silvan Pečenko ve marsikatero povedat iz Bariloche. Sedaj mu bom pa jaz tekmoval, če mi bo srečá mila, da bom svoj zamišljeni program v celoti izvedel.

Iz Bariloche bom odpotoval v četrtek popoldne z državno železnico na Patagones, nato pa kar ravno do Olavarrije in do Lome Negre.

Zjutraj v soboto 27. januarja bom imel v Olavarriji mašo.

Prosim rojake v Lomi Negri, da sami določite uro maše, kadar je najprimerneje, da bi lahko prišli Meni je vseeno če bo zelo zgodaj, toda ne pozneje kot ob 8 uri.

V Lomi Negri ostanem v soboto do polnoči, ko odpotujem z vlakom, da bom zjutraj v nedeljo, 28. januarja na svojem mestu v Bueno Airesu, ker bo maša na Avellanedi.

Doma v Buenos Airesu, bo med tem vse v navadnem redu in bo sveta maša in popoldanska pobožnost kakor vsa ko nedeljo po napovedanem redu. Opravil bo vse gospod Jože Kastelic. Le pridite v lepem številu in molite zato, da bo prišlo čim več božje milosti in duhovnega veselja iz nebes na rojake, ki jih bom obiskal na potovanju.

Vse rojake v Rio Negro in Neuquenu prav toplo prosim, da se potrudite in se v teh dneh kaj približate slovesnostim, ki se bodo po ondotnih krajih vršile. Posebno pa se potrudite, da se nas v Cinco Saltos kar največ zbere. Enako upam, da bo mvidel mnoge rojake tudi v Lomi Negri in Bahiji Blanki.

Na svidenje!

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

14. jan. Maša na Avellanedi za Franc in Anton Ivančič. Molitve na Paternalu.

21. januarja. Maša na Paternalu za Marijo Sopčič. Molitve na Paternalu.

V dneh od 15. do 28. januarja bom odsoten, ker grem na potovanje v Rio Negro.

Upam, da bom doživel prav vesele in lepe ure med rojaki v tistih krajih, posebno v Cinco Saltos, kjer bomo imeli v dneh 20. in 21. januarja razne slovesnosti, na katere vabimo vse roja ke, vse Slovane, posebno Jugoslovane, ki tamkaj zelo številno žive.

Vsem dobrim dušam doma priporočam v molitev, da bi prišlo čim več duhovnega veselja čez rojake, ki jih bom obiskal.

Med mojo odsotnostjo se bo vsa redna služba božja vršila kot po navadi. V slučaju kake poroke, krsta ali pogreba ali bolnika se obrnite kar na čast. gospoda Kastelica, Condarco 545 (telef. 63-2435).

Janez Hladnik

Jugoslovanska strokovna zveza

Znana je organizacija Jugoslovanska strokovna zveza, ki jo je bil pred vojno ustanovil dr. Krek, da bi v njej organiziral vse slovensko krščansko delavstvo. Zadnja leta, pa je ta zveza, ki jo na kratko imenujemo JSZ krenila na stran pota, zaradi česar je potem morala nastati nova delavska organizacija, Zveza združenih delavcev. Vendar je bilo še precej delavcev, ki so ostali pri JSZ zato, ker jo je bil pač dr. Krek ustanovil in ker so upali, da bodo voditelji že uvideli svoje napake ter krenili na pravo pot. Te dni pa je ta strokovna organizacija izdala v svojih prostorih politični letak, kjer pravi, da bo ustanovila novo politično stranko, ki pa ne bo imela nobenega svetovnonazornega programa. S tem se je ta strokovna organizacija postavila na politično stališče ter je obenem preklicala krščanski in socialni program, ki ga ji je bil nekdaj sestavil dr. Krek. Zdaj ni od dr. Krekove ustanove ostalo drugega, kakor le še golo ime. Zato bodo slovenski krščanski delavci to zvezo zapustili ter šli svojo pota.

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 170

Gianettino ni bil vreden odveze! Sedaj ga bodo ljudje prezirali, ne bodo mu odpustili, pa tudi Bog mu ne bo odpustil!

Gianettino si zakrije svoj obraz z obema rokama in zaječi kakor zver, ki jo je zadela lovčeva krogla.

Preostajalo mu je samo še nekaj, s čimer bi si morda olajšal vest in pripravil vsaj deloma veliko krivico, ki jo je storil.

Da bi osvobodil Klariso?

Na ta način bi se vsaj malo skesal za svoj zločin.

Toda kako naj jo reši?

Pred seboj je videl samo eno prosto pot. Toliko časa bi moral stati pri Katarini, da bi si pridobil njeno popolno zaupanje.

Oh, to bo komedija, — strašna in podla komedija, — to pa je bila edina pot, po kateri bi lahko rešil Klarisino življenje in njeno svobodo.

Dolgo je tako premišljeval.

Sedaj pa so se nenadoma odprla vrata, v sobo pa stopi stari poveljnik.

— Vse je v redu, — reče poveljnik Petro-pavlovske trdnjave, — jetnica se že nahaja v drugi celici, ki je mnogo boljša od strašne vodne celice.

Oh, vi bi bili morali videti njeno veselje, ko je videla, da se je rešila iz celice, v katero je že prodrla voda!!

— Gospod poveljnik, ali pa ste ji povedali, kdo je prinesel pismo Njenega Veličanstva? — vpraša Gianettino.

— Povedal sem ji, — odvrne poveljnik in se nasmehne. — Tako lepo me je prosila, naj ji dovolim kratek pogovor z vami, da ji tega nisem mogel odkloniti. Povejte, gospod, ali hočete videti Klariso Pineberg?

— Rad bi jo videl, — vzklikne Gianettino ves srečen.

Da, pokleknil bo pred njo, rotil in prosil jo bo, naj mu odpusti in Klarisa mu bo odpustila.

— Gospod poveljnik, — vzklikne Gianettino razburjeno, — prosim vas odpeljite me čimprej h Klarisi Pineberg in mi dovolite z njo kratek razgovor med štirimi očmi.

— Če vam to dovolim, — odvrne visoki uradnik, — grešim prav za prav proti predpisom. Toda tudi jaz sem človek, pojdite, gospod, peljal vas bom h grofici Pineberg.

Pa še nekaj! — reče poveljnik in se ustavi na pragu. — Ali boste prenesli ta prizor? Povedati vam moram, da je strašna ječa mlado ženo precej izpremenila.

Ne pripovedujejo zastonj, da postane človek v vodni celici v eni sami noči starejši za pet let navadnega življenja, — grofica pa je preživela že mongo noči pod Nevo.

Gianettino se strese.

Oh Bog, kakšno bo našel svojo ljubljeno?

Kakšno bo videl?

— Gospod poveljnik, — reče Gianettino po kratkem molku, — trden in močan bom! — Zagotavljam vam, da vam nikdar ne bom pozabil te usluge.

— O tem sem prepričan, — odvrne poveljnik Petropavlovske trdnjave in se čudno nasmehne.

Poveljnik gre naprej. Gianettino pa za njim.

Hodila sta po mnogih hodnikih in se spuščala vedno globlje.

Gianettinu se je ta pot zdela neskončna.

Čim bolj sta se bližala celici, v kateri je bila Klarisa, tem razločnejše sta slišala divjanje viharja in šumenje valov.

Sedaj sta prispela tja, kjer so se nahajale celice, — še vedno pa se nista nahajala v globini, kjer se je nahajala vodna celica.

Pred nekimi železnimi vrati je stalo nekaj jetniških paznikov, vsi so bili zelo resnih obrazov.

Naenkrat pa je iz gruče pred vrati stopil neki paznik k poveljniku in mu nekaj zašepetal v uho. Poveljnik je zadovoljno prikimal.

Potem pa je ukazal nekemu pazniku, naj mu da svetiljsko, vzel je ključe iz žepa in odklenil vrata.

— Vzemite to svetiljko in si posvetite sami v celico, — reče poveljnik Gianettinu. — Videli boste jetnico, ki sedi na stolu sredi celice. Toda ne govorite preglasno ,kajti to bi utegnilo razburiti njene živce, — pa se vam tudi ni treba prestrašiti, če bodo njene roke malo hladne. — Ne pozabite gospod, da se je nahajala grofica Klarisa Pineberg v vodni celici!!

Gianettino ni več slišal poveljnikovih besed.

Sopil je s svetiljko v roki v celico.

Za njim pa so se vrata takoj zaprla in nekdo je obrnil ključ.

Gianettino se ni za o niti zmenil. Zdelo se mu je čisto razumljivo, da zaklepajo vrata med njegovim pogovorom s Klariso. Saj mu je poveljnik Petropavlovske trdnjave obljubil da se bo razgovarjal z jetnico med štirimi očmi.

Veselil se je torej, da poveljnik ni stopil a njim v celico.

Sredi celice je sedela njegova ljubljena.

Njeni rdeči lasje so ji padali po telesu, obraz je bil miren in bled. Njena levica je počivala na naslanjalu stola, desna roka pa je ležala na krilu.

Klarisa ni vstala, da bi mu prišla naproti.

Najbrž je tako oslabela !

— Klarisa! — vzklikne Gianettino in postavi svetiliko v neko vdolbino v steni. — Klarisa, — ljubljena -- tako se morava zopet videti, takšna so pota usode! !

Nihče mu ne odgovori!

Klarisa je sedela z napol odprtimi očmi.

Niti svojih trepalnic ni dvignila, da bi ga pozdravila.

Gianettinu je šinilo v glavo, da Klarisa morda sluti veliko krivico, katero ji je storil, morda je slučajno zvedela za njegovo izdajo.

Gianettino poklekne pred Klariso in vzklikne:

— Oprosti mi, Klarisa! Oprosti mi, ljubljena! — Izdal sem te, — prevaral sem te, — postal sem ti nezvest, — toda odslej bom... Oh, dovoli, da ti poljubim roke, — naj se izjočem pri tebi! Klarisa, ljubim samo tebe, — nikdar nisem nikogar drugega ljubil! S tem poljubom...

Gianettino prinese njeno roko k svojim ustnicam.

Vtem trenutku pa zavpije in skoraj omahne.

Roka je bila mrzla, — mrzla kakor led.

Gianettino počasi vstane.

Z roko pogladi njene lase in dvigne njeno glavo, ko pa se je dotaknil njenih mrzlih ustnic, je strašno zavpil.

— Mrzle so, — — — tudi tvoje ustnice so mrzle — kakor da bi bila mrtva! — Klarisa, Klarisa, — kaj se ti je zgodilo?

Gianetino se opoteče.

V tem trenutku pa se je streslo tudi Klarisino telo in se podrlo s stola.

Sedaj je bilo Gianettinu vse jasno.

Sedaj je vedel, zakaj se njegova ljubljena ni dvignila, da bi ga pozdravila, ko je stopil v celico, — sedaj je vedel, zakaj so bile njene roke in njene ustnice tako mrzle, — vedel je tudi, zakaj mu je poveljnik dejal, da se je Klarisa v ječi strašno izpremenila. Niso ga pripeljali k živi, temveč k mrtvi grofici Klarisi Pineberg.

Gianettina je obšla groza, obenem pa udi strašna jeza.

Objel je mrtvo truplo z obema rokama, — ga pritisnil k sebi, potem pa je začel poljubljati njena mrzla usta.

Ko je zopet posadil truplo na stol, se je obrnil k vratom.

Oh, sedaj se bo maščeval za to prevaro, sedaj bo planil na poveljnika Petropavlovske trdnjave, čeprav se nahajajo tukaj jetniški pazniki in vojaki! Naj ga ubijejo, pred tem pa se bo maščeval!

Da bi se maščeval?

Ah, mar ni ležala osveta v njegovih rokah?

Bodi miren, Gianettino! Hudobija in pretkanost vodita k cilju! Ljudje so te prevarali, stori tudi ti isto! Ti hraniš dragoceno tajnost, ki bi lahko osramotila in ponižala carico Katarino pred njenim narodom in pred celim svetom!

Samo usta ti je treba odpreti Gianettino in povedati, kar si doživel nocoj! Pojdi na petropavlovske trge in ulice in pripoveduj množici ob zvokih kitare, kaj se je zgodilo nocoj !

Pripoveduj o strastnih in vročih objemih, pripoveduj o lepi carici Katarini, kako je znala ljubiti lepega in mladega gondolijerja; ta vest bo šla od ust do ust, od vasi do vasi in iz mesta v mesto!

Povsod bodo pripovedovali! — — Katarina, mogočna ruska carica je bila ljubica lepega mladega benečanskega gondolierja Gianettina.

Toda na to je mislil Gianettino samo nekaj trenutkov. Takoj je zavrgel to misel. Ne, Gianettino ne bo ravnal tako podlo!

Čeprav mu je carica povzročila toliko krivico, ne bo izdal te sladke skrivnosti, ki bi morala biti obema svetinja.

V tistih minutah, ko je carica ležala v njegovem naročju, ni bila carica, pa tudi Gianettino ni bil gondolier. Katarina ni bila takrat Klarisina krvna sovražnica, bila je samo žena, ki ljubi. Tega pa Gianettino nikakor ni smel izdati in še celo obesiti na veliki zvon.

SLOVENSKI LIST

List izdajata: "SLOVENSKI DOM" in KONSORCIJ

Na očetovem grobu

Tončkov oče je bil reven delavec. Zaslužil je s trdim delom v tovarni komaj toliko, da se je njegova družina mogla vsak dan do sitega najesti. Razen Tončka je imel še šest otrok: tri dečke in tri deklice. Koliko noči je uboga mati prebdela v skrbi za lačne želodčke!! Reva pač ni slutila, da jo čakajo še hujši časi.

Nekega dne se je oče utrujen in poten od dela vračal domov. Na poti ga je ujela nevihta. Ves premočen je prihitel domov. Ponoči ga je začelo mraziti po vsem telesu. Prestrašena žena je poslala po zdravnika. Ta je bolnika pregledal in na kratko povedal: "Pljučnica!"

Na vso moč se je žena trudila, da bi ohranila moža pri življenju. Pa je bil ves njen trud zastonj. Sedmega dne je mož umrl. Mati je z otroki ostala sama in brez vsega.

V sosednji vasi je živel premožen kmet. Svojih otrok ni imel, pa je vzel Tončka za svojega. Tonček se je poslovil od matere in se preselil k njemu. Pri kmetu se mu je tako dobro godilo, da je kmalu pozabil na dom, kjer so njegovi bratci in sestrice trpeli najhujše pomanjkanje. Ob nedeljah in praznikih ga je kmet silil, naj obišče svoje domače. Tonček pa se je raje potepal po vasi. Jabolka in štruklje, ki mu jih je kmet dal za bratce in sestrice, je razdal svojim tovarišem.

Tako je minulo leto dni. Ves ta čas se Tonček ni spomnil rajnkega očeta. Na Vseh svetih dan pa mu je kmet rekel:

"Pražnje se obleci. Opravek imam v tvoji rojstni vasi, pa greš z menoj in obiščeš svoje domače."

S težkim srcem je Tonček ubogal. Pot ju je vodila mimo pokopališča, ki je ležalo zunaj vasi. Pred vhodom je branjevka prodajala sveče in vence. Kmet je obstal pred stojnico in rekel:

"Spodobi se, da stopiš najprej na očetov grob in pomoliš očenaš za njegovo dušo. Jaz odidem naprej v vas."

Kupil mu je pri branjevki dve lepi pisani sveči in še velik venec iz smrečja in krizantem.

"Zvečer se oglasim pri vas in te vzamem s seboj", je še zaklical kmet in odšel dalje.

Tonček je počasi stopal mimo okrašenih grobov in čudno tesno mu je bilo pri srcu. Črv vesti mu je ostro zakljuval v prsih in mu očital: Leto dni se nisi spomnil očeta in še zdaj so te morali drugi prisiliti, da pomoliš na njegovem grobu! Ali te ni sram, nehvaležneš!

Tiho je pokleknil k grobu. Položil je venec k lesenemu križu in zasadil v črno zemljo pisani sveči. Prižgal ju je z drhtečo roko. A veter, ki je žalostno jokal med cipresami, je drobna plamenčka pri priči ugasnil. Tonček se je ozrl po drugih grobovih. Videl je, da svečke povsod drugod gorijo. Še nekakrat je poskusil svojo srečo. A veter mu je svečke zmerom znova upihnil. Grenko ga je spreletelo:

"Oče ne mara za moji svečki, ker sem pozabil nanj..."

Ni si ju upal več prižgati. Ves bled in potrt je klečal ob grobu. Tako hudó mu je bilo pri srcu, da bi najraje zajokal na glas. A solze ni bilo v njegovih očeh. Nemo je strmel predse. Ni mogel jokati, ni mogel moliti.

Za seboj je zaslišal rahle stopinje. Ozrl se je in zagledal pred seboj mater, sestrice in bratce. Mati ga je radostno pozdravila in hvaležno rekla, ko je videla venec in svečki na grobu:

"Lepo je od tebe, da si prišel!" Pokleknila je k grobu in prižgala svečki. Plamenčka sta svetlo zaplapolala.

Tonček je skesano povesil glavo in iz srca se mu je izvila goreča prošnja: "Oče, odpusti!" Še parkrat je ponovil gorečo prošnjo, potem pa je začel iskreno moliti očenaš za očenašem.

Svečki na grobu sta že dogorevali, ko se je mati spomnila, da bo treba oditi domov. Spotoma se je Tonček privil k materi in ji polglasno rekel:

"Mati, ali ste hudi name, ko me tako dolgo ni bilo domov?"

Mati je vse grenke očitke s silo zadušila v sebi in ljubeče odgovorila:

"Kaj bom huda! Vesela sem, da si tako lepo počastil očetov spomin. Boš pa poslej večkrat prišel domov, ali ne?"

"Bom!" je Tonček hitro obljubil.

Sestrice in bratci so se te obljube tako razveselili, da so kar zarajali okoli njega.

Tončku se je odvalil kamen od srca. Črv vesti je nehal kljuvati. Ves olajšan je prestopil prag domače hiše in zdelo se mu je, da mu je oče s slike, ki je visela na steni, prijazno pokimal v pozdrav in mu tiho šepnil na uho: "Saj sem vedel, moj dobri fant, da nas ne boš za zmerom pozabil!!"

Tonček je danes star že šestdeset let, a tega dne se tako živo spominja, kakor da bi ga bil preživel šele včeraj. Zmerom znova pripoveduje svojim vnukom ta žalostno-veseli dogodek iz mladih let.

Mladinski kotiček

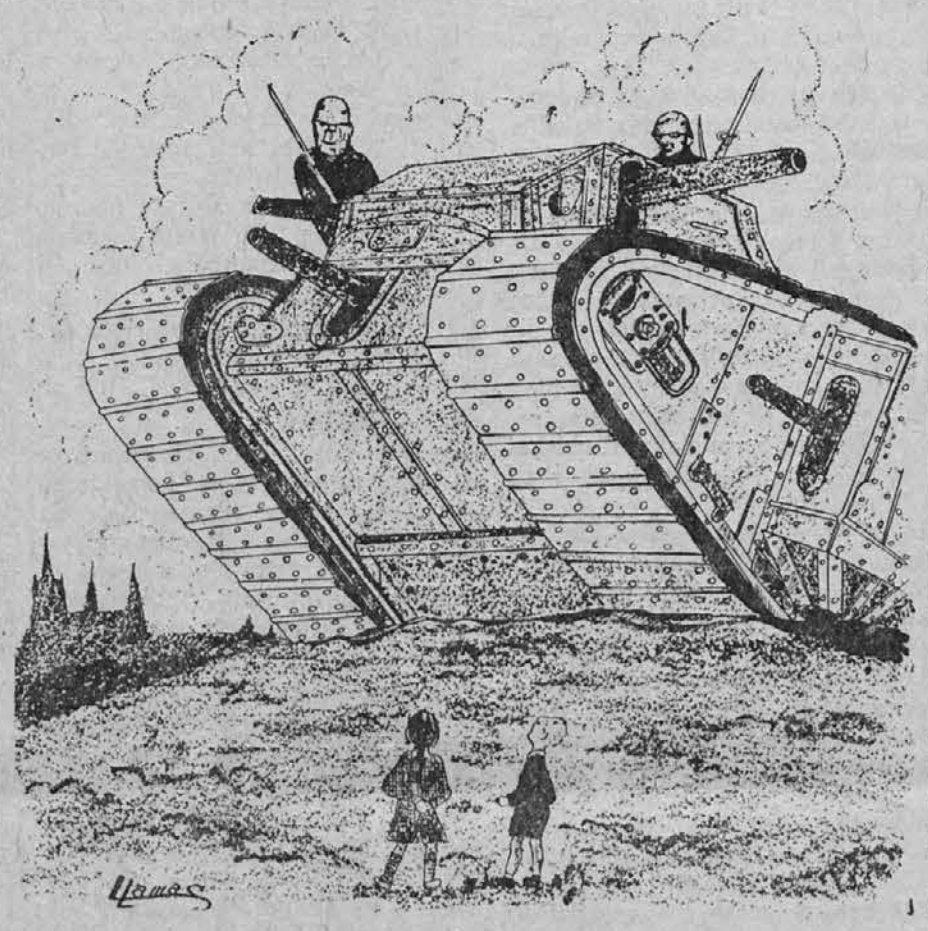

Bratec pravi sestrici: Glej kako prihaja "tujčeva civilizacija" k nam!

Koroški Slovenci in zamenjava manjšin

Vse govorice o bližnji selitvi koroških Slovencev so prazne. V svojih izvajanjih glede preselitve nemških manjšin v Veliko Nemčijo pravi "Koroški Slovenec" med drugim:

"Z ozirom na mnoge nejasnosti, ki so se v zvezi z vršečimi se preselitvami Nemcev pojavile tudi med nami, se nam zdi važno, da poudarimo dvoje. O preselitvi koroških Slovencev ni nikakega govora in so vse tovrstne vesti prazne izmišljotine. Prvič je Nemčija, ki kliče svoje nemške manjšine v svojo državo in izvzemši nemškoruske pogodbe ni nikjer govora o preselitvi nenemških narodnih skupin v države njihovih maternih narodov. Drugič: Preseljevanje nemških narodnih skupin se vrši pod vidikom kulturne strnjenosti in enotnosti. Baltski Nemci n. pr. so bili nekak nemški drobec, odtrgan od telesa maternega naroda. Med njimi in nemško državo so se nahajala še druga tuja ljudstva. V svoji novi domovini se baltski Nemci nahajajo v najožjem sožitju s svojim maternim narodom. Mi koroški Slovenci tvorimo s Slovenci v kraljevini Jugoslaviji slovensko kulturno ozemlje. Noben zgodovinar bi ne mogel točno označiti nekdanje slovenske pradomovine, razen ozemlja sarmatskih nižin, ki je bilo po pričevanju znanstvenikov pradomovina vseh slovenskih ljudstev. Govorice o bližnji preselitvi koroških Slovencev so torej povsem iz trte izvite in brez vsake podlage. Kdor bi jih razširjal v svrho morebitnih groženj ali vznemirjanja, ruši javni red in mir in spada pod kazenski zakon."

UGANKE

Za ograjo čepi, pa rado srbi — kaj je to?

(Kopriva.)

Na steni visi, metra nima, pa zmerom čas meri, na dve strani kima — kaj je to?

(Ura.)

Gianettino se bo Katarini drugače maščeval!

Vrnil se bo k njej in ji bo zabodel v prsi bodalo, ki ga je še v Benetkah pripravil zanjo. Tako bo maščeval Klarisino smrt!

Gianettino skoči k železnim vraom in začne razbijati po njih.

— Odprite! — zavpije Gianettino. — Odprite! — Namesto Klarise Pineberg ste mi dali mrliča! — Jaz hočem oditi od tukaj! — Oditi hočem iz te celice! — Vrnil se bom k carici!

Ni mu bilo treba predolgo razbijati po vratih in kričati, kajti v naslednjem trenutku so se odprla vrata. Ko pa je gondolier hotel oditi, je dobil močan udarec v prsa, tako da se je opotekel.

Sesedel se je na tla. Ko pa se je vzravnal in vstal, je opazil, da se v celici nahaja pet ljudi.

Eden izmed njih je bil poveljnik, drugi je bil duhovnik, kateremu se je izpovedal ostali trije pa so bili oblečeni v rdeče obleke. Njihovi obrazi so bili surovi in bedasti. Gianettino je takoj videl, da mu od teh ljudi ni pričakovati ničesar dobrega.

Posebno eden, visok in močan mladenič se je zdel Gianettinu zelo sumljiv.

Gianettino se vzravna in se jezno obrne k poveljniku.

— Osleparili ste me, — vzklikne Gianettino, — prav dobro ste vedeli, da Klarisa Pineberg ni več živa. Ni bil vaš namen, da bi mi dovolili pogovor z njo, hoteli ste me privesti v obup in grozo!

Ne vem, če ste to storili radi tega, ker vam je carica to ukazala, toda to bom že zvedel v Carskojem selu. Zato se bom vrnil k njej, če pa mi morda ne boste hoteli dati konja, ki bi me odnesel tja, se bom pač napotil v Carskoje selo peš.

Gorje vam, poveljnik Petropavlovske trdnjave, če se je ta misel porodila v vaših možganih kajti jaz — jaz imam...

Nadaljevati ni mogel.

Poveljnik zamahne z roko, veliki človek v rdeči obleki pa se vrše na Gianettina.

Pa tudi ostala dva sta ga zgrabila in preden se je ubogi Gianettino sploh zavedel, kaj se z njim dogaja, so mu zvezali roke na hrbtu.

— Krvnik Petropavlovske trdnjave, — zavpije poveljnik, — izvrši svojo dolžnost! Stori, kar ti je zapovedalo Njeno Veličanstvo carica Katarina!

Gianettina so vrgli na stol, na katerem je do sedaj sedela mrtva Klarisa. Ubogo truplo je sedaj ležalo na tleh, toda nihče izmed navzočih se ni spomnil, da bi mrtvo deklico dvignil.

— Sveti Bog, kaj nameravate? — zavpije Gianettino. — Ali me hočete umoriti?

— Ne bomo te umorili, dragi prijatelj, —mu reče poveljnik porogljivo, — preprečili bomo samo, da v prihodnje ne boš klevetal naše velike carice Katarine! Ne boš več obrekoval in lagal!

— Obrekoval in lagal! — zavpije Gianettino. — Ha, kar bi povedal, bi bila samo resnica! Toda jaz ti prisegam, Katarina, da ne bom nikdar povedal tega, kar se skriva v mojih prsih, nikdr ne bom pripovedoval ljudem o svoji svetinji.

Ne, ne, — povejte Katarini, da je lahko popolnoma mirna na svojem prestolu, siromašnega benečanskega gondolierja se ji ni treba bati, kajti on zna molčati!

— Zato bomo že mi poskrbeli! — zakliče poveljnik.

Krvnikova pomočnika pa sta med tem časom privezala Gianettinove noge k stolu.

Krvnik sam pa zveže Gianettina okoli prsi in ga trdno priveže k stolu, tako da se ni mogel ganiti.

Revež pa še vedno ni slutil, kaj nameravajo z njim.

Poveljnik mu je pravkar dejal, da ga ne bodo umorili.

— Gondolier, povej mi, ga vpraša poveljnik, — ali znaš toliko ruski, da bi lahko pisal?

— Ne znam, — odvrne gondolier. — Prisegam vam!

— To ti bo rešilo roke! — Toda povej mi, prijatelj, ti govoriš vendar precej dobro ruski, o tem sem se namreč prepričal, ker sem se s teboj pogovarjal.

— Da, ruski znam! — odvrne Gianettino. — Ruščine sem se učil v Benetkah in sicer samo radi tega, da bi prišel v Rusijo in osvobodil Klariso Pineberg!

— Zato bo tvoj jezik izgubljen! — zavpije poveljnik s strašnim glasom. Krvniki, na delo!

Ko je Gianettino zaslišal te besede, so se mu naježili lasje, kri v žilah pa se mu je ustavila.

Na njegovo čelo so stopile mrzle znojne kaplje in mu kapljale po obrazu.

Sedaj mu je postalo jasno, kaj nameravajo ti ljudje z njim, sedaj je vedel, da je bilo napisano v pismu, ki ga je prinesel od Katarine poveljniku Petro-pavlovske trdnjave! Sedaj je vedel, zakaj ga je poslala carica semkaj.

Ujel se je torej v past!

Še takrat, ko je hodil po caričinih sobah, ko ga je carica božala in poljubljala, ko je še užival v njenem objemu, si je Katarina izmislila podli, strašni in krvavi načrt, po katerem je hotela doseči, da bo Gianettino vedno molčal.

Hoteli so ga napraviti za vedno neškodljivega, — da ne bo mogel ubogi Benečan nikdar ničesar izdati — zato mu bodo iztrgali jezik, da bo ostal za vedno nem!

Ta misel je spravila Gianettina skoraj ob pamet.

Gianettino se je začel braniti in se skušal rešiti vezi, toda vrvi so bile močne.

Naposled pa se mu je le posrečilo, da ga je roko.

Z močnim udarcem je podrl enega izmed krvnikov pomočnikov, potem pa je planil na poveljnika.

Poveljnik se umakne, v tem trenutku pa se je zganil duhovnik, ki je stal doslej popolnoma mirno in sunil Gianettina tako močno v želodec, da se je revež opotekel in omahnil na tla.

Nekaj trenutkov pozneje so ga zvezali in zopet postavili na stol. Sedaj sta krvnikova pomočnika poskrbela, da se ubogi Benečan ni več ganil.

Krvnik da znamenje, njegov pomočnik pa stopi za stol.

Surovo je zgrabil Gianettina in pritisnil njegovo glavo na trdo naslanjalo stola.

— Sedaj moramo na kakršenkoli način zgrabiti njegov jezik, — reče krvnik. To ne bo lahka stvar, kajti ta beenčanska živina se brani, kakor da bi jo hoteli zaklati. Saj bo še podivjal! !Kaj takega nisem še nikdar videl!

—Ej, Ruščuk, — zapove krvnik svojemu pomočniku, — zamaši mu nos, potem bo moral odpreti usta!

Pomočnik stisne Gianettinov nos s palcem in s kazalcem tako močno, da Gianettino ni mogel več dihati skozi nos.

Krvnik pa je potrpežljivo pričakoval trenutka, ko bo Benečan prisiljen odpreti usta.

Gondolier pa je čakal, kolikor časa je pač mogel. Naposled pa vseeno ni mogel več vzdržati brez zraka, moral je odpreti usta. Prikazali so se njegovi beli zobje.

V tem trenutku porine krvnik svoje prste v Gianettinova usta, zgrabi konico jezika in ga potegne iz ust, kolikor ga je mogel.

— Primi ga! — zapove krvnik Ruščuku.

Ruščuk uboga, v tem trenutku pa ga iGanettino globoko vgrizne v roda si je osvobodil desno roko.

Krvnikov pomočnik zavpije od bolečine, jel je tarnati in vpiti na pomoč, — komaj so ga Gianettinu iztrgali.

Dva prsta njegove roke sta visela samo še na kožici.

Sedaj je nastala ogorčena borba.

Krvnik je s silo poizkušal odpreti Gianettinova usta, to pa se mu ni nikakor posrečilo.

Mladi Benečan je bil močan, branil se je o bupno. Njegovi zobje niso bili samo beli in lepi, ampak tudi močni in trdi. — Obupno je tiščal zobe, branil se je pred svojimi surovimi mučitelji, ki so mu hoteli iztrgati jezik.

Naposled je moral krvnik vzeti kos železa in izbiti Gianettinu najprej zobe, — šele potem ga je lahko prijel za jezik in mu ga potegnil iz ust.

Sedaj pa ga ni več izpustil iz roke, sam ga je držal z levo roko tako trdno, da ga nesrečni gondolier ni mogel potegniti nazaj. Pripravljal se je na strašno dejanje.

Nesrečni gondolier je samo še stokal, toda, čeprav ni mogel govoriti, so govorile njegove oči.

Iz teh oči je sijalo sovraštvo, jezil se je na te ljudi, ki bodo izvršili strašno nalogo krute carice.

Te oči so gledale jezno, kakor da bi iskale tisto, ki si je izmislila to nečloveško dejanje.

Da, v očeh tega lepega in nesrečnega mladega Benečana, katerega sta prignala v daljno Rusijo ljubezen in hrepenenje, je plapolal plamen nepopisnega sovraštva napram Katarini.

Carica vseh Rusov bi morda storila boljše, če bi ga bila dala takoj usmrtiti, namesto da ga je pustila živega, pokvarjenega in nesrečnega za vse življenje, kajti ni izključeno, da ne bo Gianettino nekoč njen krvni sovražnik, nevarnejši in strašnejši od vseh drugih, čeprav bo nem!

(Dalje prihodnjič)